

**Alussa oli tulkinta. Vai oliko se sana?
Raamatullisten tarinoiden psykologisten tulkintojen käänösvertailu**

Nicolas Harju
Maisterintutkielma
Kääntämisen ja tulkauksen maisteriohjelma
Käännös- ja tulkkausviestintä
Humanistinen tiedekunta
Helsingin yliopisto
05/2021

Tiivistelmä

Tiedekunta: Humanistinen tiedekunta

Koulutusohjelma: Kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelma

Opintosuunta: Käännös- ja tulkkausviestintä

Tekijä: Nicolas Harju

Työn nimi: Alussa oli tulkinta. Vai oliko se sana? – Raamatullisten tarinoiden psykologisten tulkintojen käännösvertailu

Työn laji: Maisterintutkielma

Kuukausi ja vuosi: 05/2021

Sivumäärä: Tutkielma: 44/Liitteet: 22/Englanninkielinen lyhennelmä: 6

Avainsanat: käännösvertailu, hermeneutiikka, tulkinta, Raamattu

Ohjaaja tai ohjaajat: Svetlana Probirskaja

Säilytyspaikka: Helsingin yliopiston kirjasto

Muita tietoja:

Tiivistelmä:

Tämä maisterintutkielma käsittelee lähtökohtaisesti tulkinnan kääntämistä englannin ja suomen kielen välillä. Yksityiskohtaisemmin tutkielmani tarkoituksena on selvittää, voidaanko maailmankuulun psykologian professorin, Jordan Petersonin, raamatullisten tarinoiden psykologisten merkitysten tulkinnat, jotka hän on muodostanut englanninkielisen *Raamatun* perusteella, saada aikaan myös suomenkielisestä *Raamatusta*.

Tutkimusaineistoni on tämän tutkielman puitteissa siis käytännössä kolmiosainen. Ensimmäinen osa koostuu *Raamatun* englanninkielisistä otteista, näiden englanninkielisten otteiden psykologisista tulkinnoista, jotka Jordan Peterson on muodostanut, ja suomenkielisen *Raamatun* vastaavista otteista. Englanninkieliset otteet sekä niitä koskevat tulkinnat olen kerännyt Jordan Petersonin YouTube-luentosarjasta *The Psychological Significance of the Biblical Stories* ja vastaavien suomenkielisten raamattuotteiden lähde on *Kirkkoraamattu* (1992).

Tutkielmani teoreettinen pohja on poikkitieteellinen, sillä hyödyntämäni tieteelliset teoriat ovat hermeneutiikka ja vastaavuuden periaatteet. Hermeneutiikka tarkoittaa käytännössä oppia tekstien tulkinnasta, kun taas vastaavuuden periaatteet käsittävät lähdetekstin ja kohdetekstin väliset erot ja yhtäläisyydet. Tutkielmani puitteissa sovelsin hermeneutiikkaa ja vastaavuuden periaatteita luodakseni sopivan lähestymistavan, jonka olen nimennyt hermeneuttisen tulkinnan vastaavuudeksi. Teoriaosuuteen sisältyy myös *The Hermeneutic Approach in Translation* -tutkimussuuntauksen sekä käyttäjäkeskeisen kääntämisen esittelyä ja pohdintaa.

Tutkielman varsinaisessa analyysiosuudessa jokaista *Raamatun* otetta käsitellään omana analyysikokonaisuutenaan, johon sisältyy Jordan Petersonin tulkinnan syvällisempi tarkastelu sekä käännösvertailu englannin- ja suomenkielisen *Raamatun* otteen välillä kyseisen tulkinnan puitteissa. Analyysiosuudessa keskityn pääsääntöisesti niihin seikkoihin, jotka joko mahdollistavat tai estävät saman tulkinnan muodostumisen englannin- ja suomenkielisen tekstin pohjalta.

Analysin perusteella päädyin seuraaviin johtopäätöksiin: Tulosten perusteella Jordan Petersonin tulkinta on mahdollista saada aikaan myös suomenkielisestä *Raamatun* tekstistä lähes jokaisen analysoidun otteen tapauksessa. Toki pieniä eroavaisuuksia oli myös havaittavissa, mutta nämä olivat pääasiassa vain kielipiillisiä vivahteita, jotka eivät sinällään vaikuttaneet saman tulkinnan muodostamiseen. Mukaan kuitenkin mahtui muutama todellinenkin tulkintaero, joiden voidaan katsoa johtuvan erityisesti siitä, ettei suomenkielinen vastine välittänyt kaikkia samoja konnotaatioita kuin englanninkielinen vastine, jolloin muodostunut tulkinta saattoi olla joko vajavainen tai vähintään erilaisen päätelmän mahdollistava.

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Teoreettinen tausta	4
2.1. Hermeneutiikka	4
2.2. The Hermeneutic Approach in Translation	6
2.3. Vastaavuuden periaatteet	9
2.4. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus.....	10
2.5. Vaihtoehtoinen teoreettinen lähestymistapa	11
2.5.1. Käyttäjakeskeinen kääntäminen	12
3. Jordan Peterson.....	15
3.1. Jordan Peterson ja Raamattu	16
3.2. Jordan Peterson ja Jumala	17
3.3. Jordan Peterson ja eksegetiikka	18
4. Aineisto	20
5. Metodi	23
6. Analyysi.....	25
6.1. Biblical Series II: Genesis: Chaos & Order – Otteet 1-4	25
6.2 Biblical Series IV: Adam and Eve: Self-Consciousness, Evil, and Death – Otteet 5-15	28
6.3. Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers – Otteet 16-20	36
7. Lopuksi.....	40
Lähteet.....	43
Liitteet.....	45
Liite 1 - Biblical Series II: Genesis 1: Chaos & Order – Otteet 1-4	45
Liite 2 – Biblical Series IV: Adam and Eve: Self-Consciousness, Evil, and Death – Otteet 5-15.....	49
Liite 3 – Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers – Otteet 16-20	62
English Summary	1

1. Johdanto

Ihmiset ovat tulkinneet kautta aikojen ja historian havaitsemiaan asioita, ilmiöitä, tarinoita ja tekoja. Kyseessä on mitä luultavimmin ihmisen luontainen halu rationalisoida ja järkeillä tuntemattomaksi koettua. Tämän luontaisen selittämishalun voi luonnollisesti havaita kaikilla elämän osa-alueilla, mutta eräs selkeimmistä esimerkeistä löytyy symboleista ja niiden tulkinnasta. Elämämme, kulttuurimme, yhteiskuntamme ja historiamme tapahtuu nimittäin symbolien maailmassa. Suurimman osan näistä symboleista kuitenkin sivuutamme rutiininomaisina arkikuvajaisina tai kulttuurisina itsestäänselvyyksinä (Cooper 1984: 7).

Ajatellaan esimerkiksi yksinkertaista ympyrää. Monelle meistä se on vain hyvinkin luonnollinen geometrinen kehä, jota oli miellyttävä piirrellä pienenä hiekkalaatikolla. Kuitenkin kun ympyrää tarkastellaan sen symbolisesta merkityksestä, avautuu aivan uusi ulottuvuus. Ympyrän katsotaankin edustavan arkkityypistä todellisuutta, jotain täydellisen jumalallista ja pyhää. (Cooper 1984: 21.)

Toinen hyvä esimerkki symbolien voimasta ja levinneisyydestä olisi kyyhkynen. Monin paikoin kyseistä lintua on nimittäin totuttu pitämään lemmikkinä, mutta kautta maailman se tunnetaan myös rauhan vertauskuvana. Lisäksi se tulkitaan myös valon hengeksi, sieluksi ja kristinuskossa Pyhäksi Hengeksi. (Cooper 1984: 75–76.)

Mutta kuten aikaisemmin mainittiin, ihmiset tulkitsevat koko ympäröivää maailmaa, joten luonnollisesti symboleita laajemmat kokonaisuudet, eli myytit tai muinaiset tarinat, saavat osakseen myös mitä syvällisempiä tulkintoja tai selityksiä. Onko kuitenkin hieman liian kunnianhimoista väittää, että nämä samat tulkinnat pätisivät joka puolella maailmaa tai olisivat siis toisin sanoen jollakin tavalla universaaleja yhteiskunnallisista, kulttuurisista tai kielellisistä konventioista riippumatta? Juuri tässä piilee tämän tutkielmani ydinkysymys.

Aiheenani on siis tutkia, voiko saman tulkinnan tekstistä tehdä kahden eri kielen välillä ja millaiset seikat tämän tulkinnan mahdollistavat taikka estävät. Tarkoitukseni on toteuttaa tämä vertailemalla *Raamatussa* esiintyvien tarinoiden käännöksiä ja selvittää, voiko näistä tarinoista tehdä samat tulkinnat kielestä riippumatta. Toisin sanoen tutkin sitä, voiko englanninkielisestä käännöksestä tehdyn tulkinnan saada aikaan myös suomenkielisen käännöksen perusteella.

Erikoislaatuisen tutkielmastani tekee se, että *Raamatun* tarinoita koskeva tulkinta on jo valmiiksi tuotettu; kyseessä on nimittäin ehkä tämän hetken kuuluisamman psykologin, Jordan Petersonin, tulkinnat koskien *Raamatun* tarinoita ja niiden psykologista merkitystä. Näin ollen tutkielmani voisi kiteyttää seuraavasti: tutkin voiko Jordan Petersonin tekemän tulkinnan, joka perustuu englanninkieliseen *Raamatun* tekstiin, saada aikaan myös suomenkielisestä käännöksestä ja millä keinoin.

Tutkielmani taustana on oma mielenkiintoni sekä tulkintaa koskevaa kääntämistä että Jordan Petersonin ajatuksia kohtaan. Erityisesti minua ovat kiinnostaneet Jordan Petersonin näkemykset *Raamatusta*, sillä vaikka hänen lähestymistapansa analysoida raamatullisia tarinoita ovatkin pitkälti hyvin tieteellisiä – psykologiaan ja evoluutionäärisiin tiedesuuntauksiin perustuvia – hänen yleinen suhtautumisensa *Raamattuun*, kristinuskoon ja uskontoihin on kokonaisuudessaan hyvin kunnioittava. Toisin sanoen Peterson pyrkii tulkinnoillaan ensisijaisesti tieteellisesti arvostamaan raamatullisten tarinoiden psykologisia sisältöjä ja selittämään niiden syvempiä merkityksiä ihmiskunnan kehityksen kulttuurisessa ja yhteiskunnallisessa kontekstissa. Henkilökohtaisen mielipiteeni mukaan tämä on erittäin virkistävä lähestymistapa nykyajan sekulaarisessa ja ateistisessä maailmassa. Minua on kuitenkin mietityttänyt, ovatko nämä tulkinnat ainoastaan kielikohtaisia (englanninkielisiä Petersonin tapauksessa) vai voiko samat tulkinnat toteuttaa myös muissa kielissä (suomen kielessä tämän tutkielman tapauksessa). Lähtökohtaisesti tutkielmassani yhdistyvät siis vähintään pintatasolla teologia, käännöstiede ja psykologia.

Merkityksen kannalta tutkielmani on mielestäni vähintään avartava, sillä en ole löytänyt raamatullisten tarinoiden psykologisten tulkintojen kääntämisestä suoraan aikaisempaa tutkimusta, joten tutkielmani täyttää osaltaan ainakin siis tätä akateemista tilaa. *Raamattua* itseään on kuitenkin tosiaan käännetty jo vuosisatojen ajan ja vuonna 2020 koko *Raamattu* on käännetty 704 kielelle, Uusi testamentti itsessään on käännetty 1571 kielelle ja yksittäinen raamatunkirja on käännetty 1160 kielelle (Piplia.fi).

Tutkielmani päätavoitteeni on siis selvittää, voiko saman tulkinnan muodostaa suomen- ja englanninkielisistä teksteistä, millä keinoin tämä tulkinta muodostuu ja mitkä seikat mahdollisesti estävät saman tulkinnan muodostamisen. Näin ollen tutkielmaani ohjaavat tutkimuskysymykset ovat seuraavanlaiset:

- Onko Jordan Petersonin psykologinen tulkinta englanninkielisestä raamatullisesta tarinasta mahdollista tehdä myös suomenkielisestä versiosta?
- Jos on, niin mitkä ovat ne kielelliset seikat, joiden avulla sama tulkinta on mahdollinen?
- Jos ei, mitkä ovat ne kielelliset seikat, jotka estävät saman tulkinnan muodostumisen.

Tutkimuskysymysteni perusteella muodostin myös seuraavanlaisen hypoteesin: Muun muassa Maija Tuukkanen (Tuukkanen 2014: 100) toteaa tutkielmansa *Erlainen käännös – erilainen tulkinta? Neljän raamatunkäännöksen välisten merkityserojen vertailua* lopuksi, että käännös tosiaan vaikuttaa raamatunkohdan tulkintaan; erot ovat usein vain kieliopillisista seikoista syntyviä, mutta välillä syntyi suuriakin merkityseroja. Vaikka kyseisessä tutkimuksessa vertailtiin saman kielisiä käännöksiä keskenään, uskon oman tutkielmani päätyvän samankaltaiseen lopputulokseen. Toisin sanoen hypoteesini on, että tutkimuskysymysten valossa sama tulkinta on mahdollista tehdä myös suomenkielisestä versiosta, koska kielten välillä esiintyvät erot tulevat olemaan vain pieniä kieliopillisia vivahteita, jolloin siis kokonaisvaltainen tulkinta säilyy kutakuinkin samana. Toisaalta oletan myös, että mukaan mahtuisi vähintään yksi todellinen tulkintaero.

2. Teoreettinen tausta

Koska tutkielma perustuu vahvasti tulkintaan ja tulkintaan liittyvään tutkimukseen, koin oleelliseksi jäljittää ja löytää ensin tieteellisen teorian, joka keskittyisi nimenomaan tekstien, sanojen tai tekstikokonaisuuksien merkitysten tulkinnalliseen lähestymistapaan. Onnekseni minun ei tarvinnut etsiä kovinkaan kaukaa, sillä tutkielmaani soveltuva teoria löytyi teologisen tiedesuunnan piiristä. Kyseessä on hermeneutiikka, jonka pääpiirteet esittelen seuraavassa alaluvussa.

2.1. Hermeneutiikka

Teoksessaan *Mihin uskomme perustuu* Stefan Gustavsson (2007: 212) määrittelee hermeneutiikan olevan oppi tekstien tulkinnasta. Samoilla linjoilla on myös Theodore George (2010) verkkoartikkelissaan *Hermeneutics*, jonka mukaan hermeneutiikka on lähtökohtaisesti tulkintaa koskeva teoria, jolla on rooli monissa eri oppisuuntauksissa, jotka vaativat tulkinnallisen lähestymistavan. George (2010) jatkaa myös toteamalla, että perinteisesti tieteenalat, jotka hyödyntävät hermeneutiikkaa ovat teologia, oikeustieteet, lääketieteet ja tietyt humanistiset tieteet

Gustavsson (2007: 212) kuitenkin toteaa, että käsitteenä tulkinta ei kuitenkaan ole yksiselitteinen, sillä hermeneutiikassa tulkintaan sisältyy kaksi ääripäätä. Näistä ensimmäinen on niin kutsuttu puhtaaksiviljelty objektiivisuus. Tässä on kyse ajattelutavasta, jonka mukaan kullakin tekstillä on vain yksi merkitys ja täten yksi ainoa tulkinta. Yhden mahdollisen tulkinnan lisäksi puhtaaksiviljeltyyn objektiivisuuteen sisältyy myös ajatus siitä, että tämän ainokaisen merkityksen/tulkinnan löytäminen on aina lukijan ulottuvilla, eli toisin sanoen objektiivisesti oikean tulkinnan löytäminen on lukijalle varsin yksinkertaista. (mts. 212.)

Luonnollisesti tämän ääripään suurin ongelma on se, että ihmisten on täysin mahdoton toimia täysin objektiivisesti. Jokainen lukee ja tulkitsee tekstiä aina oman henkilökohtaisen todellisuuden kautta, ja täten kukaan ei voi koskaan olla täysin puolueeton. Tulkitsija siis lähestyy tekstiä aina omien ennakko-olettamusten kautta, jolloin tekstin tulkinta perustuu siis siihen, mitä siinä lukijan mielestä tulisi lukea tai mitä lukija haluaisi siinä lukevan. (Gustavsson 2007: 212.)

Puhtaaksiviljellyn objektiivisuuden silkan mahdottomuuden tähden nykyään hermeneutiikassa suositaan tulkintaopin toista ääripäätä eli niin kutsuttua puhtaaksiviljeltyä subjektiivisuutta. Tässä suuntauksessa on peruspilarina ajatus siitä, että tekstillä on aina useampi kuin yksi merkitys ja täten useampi kuin yksi tulkinta. Toisin sanoen tekstin tulkintojen määrä on verrannollinen tekstin lukijoiden määrään. Näkökulma vaihtuu siis käytännössä siitä mitä kirjoittaja tarkoitti siihen, miten lukija kokee ja tulkitsee lukemansa tekstin. (Gustavsson 2007: 213.)

Myös puhtaaksiviljelty subjektiivisuus ei ole ongelmaton. Tämä lähestymistapa nimittäin vähintäänkin teoreettisella tasolla halventaa kirjoittajaa ja tämän alkuperästä tarkoitusta tekstiä luodessaan. Tämän lisäksi hermeneuttinen puhtaaksiviljelty subjektiivisuus johtaa pahimmassa tapauksessa myös tietyn tasoiseen logiikkasilmukkaan, jossa pyritään tulkinnan tasolla subjektiivisuuteen, mutta oma subjektiivinen tulkinta on aina objektiivisesti oikeampi kuin muiden. (Gustavsson 2007: 213–214.)

Näiden kahden ääripään valossa onkin täysin odotustenmukaista, että tehokkain hermeneuttinen lähestymistapa löytyy kompromissista. Gustavsson (2007: 214) ehdottaakin, että tulkinnassa tulisi ottaa huomioon sekä objektiivisuus että subjektiivisuus. Objektiivinen lähestymistapa painottaa nimittäin aivan oikein kirjoittajan intentiota, joka tällä on ollut tekstiä luodessa. Tästä tulee pitää kiinni, jotta viesti säilyisi eri ihmisten väillä. Samalla taas subjektiivinen lähestymistapa muistuttaa lukijaa siitä, että puhdas objektiivisuus on täysin mahdotonta, jolloin lukijan olemus ja henkilöllisyys vaikuttaa aina jollakin tavalla tekstin merkitykseen ja tulkintaan. (mts. 214.)

Luonnollisesti subjektiivisuuden ja objektiivisuuden kompromissi herättää seuraavan dilemman: mitä hyötyä on objektiivisesta lähestymistavasta, jos subjektiivisuus on kerta mahdotonta täysin sivuuttaa? Gustavsson (2007: 214) ehdottaa vastaukseksi niin kutsuttua hermeneuttista spiraalia, joka alkaa lukijan tekstiä koskevasta ensiymmärryksestä (esimerkiksi *Raamattua* tulkittaessa lukijan ennakkokäsitys Jumalasta), muokkautuu tekstin kokonaisuuden tarkastelun myötä (raamatullinen teksti saattaa siis muuttaa lukijan käsitystä Jumalasta) ja päättyy syvempään ymmärrykseen, jossa lukija pääsee lähemmäs tekstin todellista sisältöä. Hermeneuttisen spiraalin avulla voidaan siis tehdä johtopäätös, jonka mukaan ”kaikkia tekstejä täytyy tulkita, mutta kaikki tulkinnat eivät ole samanarvoisia. Järkevä ja oikea tulkinta on perusteltavissa.” (mts. 214.)

Hermeneuttinen spiraali ei kuitenkaan ole ainut abstrakti käsite, jolla hermeneuttista tulkintaa on mahdollista lähestyä. George (2010) esittelee muun muassa hermeneuttisen ympyrän käsitteen,

jossa ymmärrys on tietyllä tavalla kehämaista. Laajamittaisesti hermeneuttisessa ympyrässä lähdetään liikkeelle siis siitä ajatuksesta, että tulkinnallisessa kokemuksessa uuden ja syvemmän ymmärryksen synty ei perustu aikaisempiin uskomuksiin. Päinvastoin syvempi ymmärrys perustuu uusien tulkinnallisten lähestymistapojen hyödyntämiseen omassa ajattelussa, jotta esimerkiksi aikaisempien uskomuksiin liitetyt ennako-odotukset kasvaisivat ja laajenisivat. (George 2010.)

Vaikka hermeneuttinen ympyrä on täysin varteenotettava hermeneuttisen tulkinnan lähestymistapa, tässä tutkielmassa olen päätenyt hyödyntämään juuri hermeneuttista spiraalia kahdesta syystä. Ensinnäkin jotta lukija voisi tehdä saman tulkinnan kuin Jordan Peterson, on tunnistettava ja pidettävä mielessä ne Petersonin ennako-odotukset, jotka ovat hänen tulkintojensa perustana. Näin ollen aikaisemmat uskomukset ovat erittäin tärkeitä ja täten hermeneuttinen spiraali ja sen asettama tärkeys myös esiymmärryksen tasolle sopivat paremmin tämän tutkielman tarkoituksiin. Toiseksi olen aina henkilökohtaisesti kokenut minkä tahansa tulkinnan perustuvan vahvasti juuri syy-seuraussuhteelle (kuten lähes kaikki opitut ja sisäistetyt asiat maailmassa) ja tämä syy-seuraussuhde välittyy mielestäni selkeämmin sekä paremmin hermeneuttisen spiraalin ajattelumallissa kuin hermeneuttisen ympyrän. Näin ollen suosin hermeneuttista spiraalia myös henkilökohtaisista syistä.

Täten hermeneuttinen spiraali muodostaa siis tutkielmani teoriaosuuden ensimmäisen osan. Sen avulla pystyn seuraamaan Jordan Petersonin omaa ajatuksenjuoksua koskien hänen psykologisia tulkintojaan *Raamatun* tarinoista, tunnistamaan niitä hermeneuttisia seikkoja, josta nämä tulkinnat syntyvät ja havaitsemaan esiymmärryksen, josta hänen tulkintansa lähtivät muotoutumaan. Nyt minulla on kuitenkin edessäni tulkinnan yhdistäminen kääntämiseen, eli toisin sanoen hermeneuttisen spiraalin suhteuttaminen tulkinnan välittämiseen kielestä toiseen. Päätin lähteä liikkeelle käännöstieteisiin sisältyvästä suuntauksesta, joka tunnetaan englanniksi nimellä *The Hermeneutic Approach in Translation* (kääntämisen hermeneuttinen lähestymistapa). Esittelen tämän tieteellisen suuntauksen seuraavaksi.

2.2. The Hermeneutic Approach in Translation

Radegundis Stolze (2008: 57) toteaa artikkelissaan *The Hermeneutic Approach in Translation*, että jokainen käännösteoria, joka keskittyy kääntäjän lähestymistapoihin suhteessa käännettävään

tekstiin, voidaan asettaa vasten hermeneutiikkaa, joka heijastaa ihmisen tulkintaa ympäröivästä maailmasta.

Stolzen (2008: 59) mukaan Fritz Paepcke oli ensimmäinen, joka sovelsi kääntämiseen sitä, että jokaisen yksittäisen ymmärryksen sekä historiallisen merkityksen pohtimisen tulisi heijastua käännöksessä. Näin ollen kääntäjän tulisi aina olla tietoinen siitä, että hänen roolinsa on elää kahden kielen ja kulttuurin välimaastossa sekä toimia viestien välittäjänä ja kontaktipisteenä kahden kielimaailman välillä. Siinä missä muut käännöstieteilijät keskittyivät siis ensisijaisesti analysoimaan lähde- ja kohdetekstin välistä käännösprosessia, jotta ekvivalenssin suhteet olisi mahdollista luokitella, Paepcke oli vakuuttunut siitä, että kääntäminen perustuu tekstin ymmärtämiseen. (mts. 59-60.)

Stolze (2008: 60), jatkaa toteamalla, että jokainen teksti nähdään yksittäisenä olentona, oleellisena kokonaisuutena ja monimutkaisena rakenteena. Näin ollen merkityksen löytäminen on mahdollista, jos tekstiä tarkastellaan tämän kokonaisuuden näkökulmasta. Vertauskuvana voisi käyttää tilannetta, jossa tarkastellaan ensin koko metsää ja sitten yksittäistä puuta. Näin ollen tekstiä käännettäessä ulkopuolisten olosuhteiden havaitsemisen pitäisi olla mahdollista, ja kaikki taustalla vaikuttava lisätieto kohentaa tekstin luettavuutta. Täten käännettävän tekstin lukeminen kokonaisuutena saattaa auttaa kääntäjää ymmärtämään paremmin piirteitä, jotka vaikuttivat aluksi vaikealta ymmärtää. Koska koko tekstin ymmärrys kehittyy tekstissä itsessään ja selkeytyy loppupäässä, tekstiä voi ja tuleekin lukea yhä uudestaan ja uudestaan, kunnes kääntäjällä on tyydyttävä ymmärrys tekstin kokonaisuudesta. Toisin sanoen niin kauan, kun teksti tuntuu jollakin tavoin ”oudolta”, tekstiä ei olla sisäistetty tarpeeksi perusteellisesti, mutta tilanteessa, jossa kääntäjän oma vaisto toteaa tekstin olevan viimein ymmärrettävissä, voi varsinainen kääntämisprosessi alkaa. (mts. 60.)

Hyvinkin samoilla linjoilla hermeneutiikan tärkeydestä kääntämisessä ovat myös Bernd Stefanink ja Ioana Bălăcescu (2017) artikkelissaan *The Hermeneutical Approach in Translation Studies*. Heti alkuun he toteavatkin, että se mikä tekee hermeneuttisesta lähestymistavasta niin oleellisen käännöstieteissä on hermeneutiikan asema lähimpänä mahdollisena ideaalina kääntämiskäytäntönä, joka keskittyy merkitysten – ei siis sanojen – kääntämiseen. Tämä johtuu taas siitä, että hermeneutiikan teoreettisessa taustassa yhdistyvät subjektiivisuus, ymmärryksen aineellisuus ja luovuus. (Stefanink & Bălăcescu 2017.)

Subjektiiivisuudesta Stefanink & Bălăcescu (2017) esittävät, että se on väistämätön osa perinteistä hermeneutiikkaa. Muun muassa neurofilosofi Hans Lenk on todistanut tämän väistämättömyyden, sillä hänen tutkimuksensa mukaan, kun ihminen havaitsee objektin, hänen aivonsa ensin hajottavat sen ja sitten syntetisoivat saadakseen aikaan ymmärryksen. Kääntäjälle tämä tarkoittaa sitä, että kun tekstiä pyritään ymmärtämään, kääntäjä projektoi väistämättömästi jonkinlaista esiyymmärrystä tekstiin ja luonnollisesti tämä esiyymmärrys myös väistämättömästi muuttuu tekstin lukemisen aikana. Näin ollen mitä pidemmällä kääntäjä etenee lukemisessa, sen täydemmäksi tämä ennakkoon muodostettu merkitys muuntautuu. (Stefanink & Bălăcescu 2017.)

Luovuus on taas toinen tärkeä osa kääntäjän jokapäiväistä elämää. Hermeneutiikan mukaan luovuus ei kuitenkaan ole mikään mystinen voima, vaan silkkaa ongelmanratkontakykyä, jonka avulla kulttuuriset erot on mahdollista ylittää. Jälleen kerran neurologinen tutkimus on paljastanut, että hermeneutiikka ”rohkaisee” kääntäjän luovuutta käännösongelmien ratkaisemisessa hyödyntämällä lateraalista ajattelua (lateral thinking), eli tavanomaisesta kaavasta poikkeavaa pohdintaa, jota voidaan kehittää ja joka auttaa kääntäjää rikkomaan kulttuurirajat. (Stefanink & Bălăcescu 2017.)

Samaan tapaan myös ymmärryksen aineellisuus on yksi hermeneutiikan teoreettisen lähestymistavan kulmakivistä. Tutkimus on nimittäin paljastanut, että lähdetekstin elementit herättävät tunnevaikutuksia, jotka vetoavat lukijan tai kääntäjän aisteihin. Perinteisesti tekstin ymmärtäminen liitetään jollakin tapaan runouteen, mutta sitä tarvitaan myös muissa teksteissä. Se on yksi niistä työvälaineistä, jota kirjoittaja voi hyödyntää tehdäkseen tekstistä esimerkiksi vakuuttavamman. Tämä voi kuitenkin johtaa käännöksiin, joita ei ole helppo perustella loogisella järjellä. Hermeneutiikka kuitenkin integroi ymmärryksen aineellisuuden osaksi sen teoreettista lähestymistapaa ja pyrkii luomaan sille tieteellisen perustan. (Stefanink & Bălăcescu 2017.)

Tutkimustyöni perusteella kääntäminen ja hermeneutiikka tosiaan siis sopivat yhteen ja siitä löytyy kyllä paljon tieteellistä kirjoitusta, mutta varsinaisia työkaluja, joiden avulla kahta tulkintaa voisi verrata käännösmielessä keskenään, en kuitenkaan *The Hermeneutics Approach in Translation* -tieteenhaarasta löytänyt. Jouduin siis soveltamaan ja lähteä etsimään sopivaa teoriaa muualta käänöstieteiden syövereistä. Jälleen kerran sopiva teoria löytyi yllättävän läheltä. Nimittäin tutkimukseni valossa kuuluisa *Raamatun* kääntäjä Eugene Nida ja hänen näkemyksensä vastaavuuden periaatteista tarjosivat loistavan teoreettisen näkökulman myös suhteessa tulkintaan. Seuraavassa alaluvussa esittelen tämän teoreettisen konseptin.

2.3. Vastaavuuden periaatteet

Eugene Nida (1964: 126) toteaa kuuluisassa teoksessaan *Toward a science of translating*, ettei absoluuttinen vastaavuus kahden eri kielen välillä ole mahdollista. Tämä johtuu siitä, että yksikään kieli ei ole toisen kielen kanssa identtinen symboleille annetuissa merkityksissä tai niissä tavoissa, joissa nämä symbolit järjestetään lauseissa tai virkkeissä. Luonnollisesti tämä totuus saattaa luoda aloittelevalle kääntäjälle paradoksaalisen ongelman: miksi edes kääntää, jos täydellinen onnistuminen ei ole mahdollista? Tällaisen filosofisen väistämättömyyden edessä on kuitenkin hyvä pitää mielessä, ettei mikään tässä maailmassa ole täydellistä, ja Nida (1964: 153) siteeraakin Herbert P. Phillipsiä, jonka mukaan kääntämiseen liittyvästä vastaavuudesta puhuttaessa täytyy lähtökohtaisesti aina hyväksyä, että on olemassa erityyppisiä käännöksiä; näistä tyypeistä ei yksikään ole varmuudella täydellinen, mutta ne tarjoavat kuitenkin erilaisia keinoja tuon täydellisyyden tavoittelemisessa.

Nida (1964: 154) toteaa käännosten erojen syntyvän kolmesta eri tekijästä. Järjestyksessä nämä ovat: (1) viestin luonne, (2) kirjoittajan ja täten myös kääntäjän tarkoitus tai tarkoitukset ja (3) lukijan piirteet. Näistä ensimmäinen, eli viestin luonne, tarkoittaa yleisesti ottaen viestin sisällön ja muodon välillä vallitsevaa kitkaa, sillä osassa käännöksiä alkuperäisen muoto on tärkeysjärjestyksessä korkeampana, kun taas toisissa tilanteissa tavoitellaan eritoten alkuperäisen viestin sisältöä. Alkuperäisen kirjoittajan ja kääntäjän tarkoitus taas viittaa niihin lähtökohtiin, jotka useimmiten määräävät tuotetun tekstin muotoa ja sisältöä, mutta on kuitenkin hyvä pitää mielessä, että kirjoittajan tarkoitus ei aina välttämättä ole sama kuin kääntäjän. Lukijan piirteet viittaavat taas siihen, että kääntäjän tulee aina myös pohtia, millä tavoin lukijat eroavat sekä viestin ja muodon tulkintakyvyssä että potentiaalisessa kiinnostuksessa sisältöä kohtaan. (mts. 154.)

Kuinka sitten tulisi lähestyä näitä eri käännoistyyppisiä? Nida (1964: 156) toteaa, että identtisten vastineiden ollessa mahdottomia, kääntäjän on pyrittävä löytämään lähin mahdollinen vastine. Kuitenkin lähin mahdollinen vastine lähes aina vaihtelee käännoistyyppistä toiseen, ja tämän takia Nida päätyikin esittämään, että vastaavuutta esiintyy kahdessa perusluonteeltaan erilaisessa muodossa. Nämä kaksi muotoa tunnetaan formaalina ja dynaamisena ekvivalenssina. (mts. 156.)

Formaalissa ekvivalenssissa on Nidan (1964: 161) mukaan keskiössä viesti itsessään sekä muodon että sisällön näkökulmasta. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi runosta runoon kääntämistä,

lauseesta lauseeseen, sanasta sanaa ja käsitteestä käsitteeseen. Toinen tapa hahmottaa asia on, että formaalissa kääntämisessä kääntäjä pyrkii jäljentämään alkuperäisen tekstin formaaleja elementtejä, joita ovat: (1) kieliopilliset yksiköt, (2) sanaston yhtenäisyys ja (3) lähtötekstiin pohjaavat merkitykset. (mts. 161.)

Dynaamista ekvivalenssia Nida (1964: 163) taas määrittelee kohdetekstin viestin lähimmän luonnollisen vastineen käyttämiseksi. Kyseisessä määritelmässä (1) ”vastine” viittaa lähdekielen viestiin, (2) ”luonnollinen” taas vastaanottajan kieleen ja (3) ”lähin” kahta aikaisempaa näkemystä sitovaan suhteeseen. Käytännössä siis dynaamisen ekvivalenssin voi hahmottaa kääntämisenä, jossa käännöksen viestin ja vastaanottajan välisen suhteen tulisi olla kutakuinkin samankaltainen kuin se, joka esiintyi alkuperäisen viestin ja sen vastaanottajan välillä. (mts. 163.)

Nyt kun olen saanut kootuksi sekä tulkintaan että kääntämiseen kohdistuvan teorian, hermeneutiikan ja vastaavuuden periaatteet, on aika yhdistää nämä kaksi teoreettista suuntausta. Koska samankaltaista mallia ei löytynyt suoraan teologiasta taikka käänntieteilästä, jouduin soveltamaan ja kehittämään poikkitieteellisen lähestymistavan, jota nimitän tämän tutkielman puitteissa hermeneuttisen tulkinnan vastaavuudeksi. Seuraava alaluku käsittelee tätä ideaa tarkemmin.

2.4. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus

Lähtökohtanani on siis kaksi teoreettista oletusta. Ensinnäkin tekstiin kohdistuva tulkinta seuraa siis hermeneuttista spiraalia, jolloin tulkinta ja ymmärryksen syveneminen tapahtuu vaiheittain. Toiseksi käännöksen vastaavuus perustuu taas dynaamiseen tai formaaliin ekvivalenssiin. Päädyin yhdistämään nämä kaksi näkemystä hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden alla seuraavasti:

- Tekstin hermeneuttinen tulkinta:
Ne seikat ja faktat, jotka ovat muokanneet esiymmärrystä kohti syvempää ymmärrystä. Kyseessä saattaa olla esimerkiksi sanojen semanttiset määritelmät taikka kulttuurilliset konnotaatiot.
- Hermeneuttisen tulkinnan kääntäminen
Johdattaako käännös lukijan pitkin samaa hermeneuttista spiraalia kuin alkuperäinen teksti? Toisin sanoen, voiko lukija saada saman syvällisemmän tulkinnallisen ymmärryksen käännöksestä kuin lähdetekstistä?

Mikäli käännös saa siis lukijassa aikaan helposti samankaltaisen tulkinnan (eli lukijan on mahdollista kulkea läpi samanlaisen hermeneuttisen spiraalin) on kyseessä korkea hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus kahden eri kielisen tekstin välillä. Mikäli taas samankaltainen tulkinta on mahdollinen, mutta myös tulkintaerot ovat mahdollisia, hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on keskitasoinen. Jos taas samankaltaista tulkintaa ei voi muodostaa kahden eri kielisen tekstin välillä, kyseessä on puute tai ristiriita käännöksen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuudessa, ja se on täten alhainen.

On syytä pohtia vielä lopuksi, miten dynaaminen ja formaali ekvivalenssi sitten saadaan liittymään hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuteen. Uskoakseni formaalia ekvivalenssia suosiva käännösstrategia saattaa hyvinkin olla heikon hermeneuttisen vastaavuuden takana. Tämä johtuu siitä, että hermeneuttinen spiraali syntyy useimmiten kokemuksen mukaan laajemmalla tasolla kuin kieliopilliset yksiköt, sanaston yhtenäisyys tai lähtötekstiin pohjaavat merkitykset. Toisin sanoen hermeneuttinen tulkinta voi olla vaikea jäljentää pyrkimyksessä kääntää alkuperäisen tekstin formaalit elementit mahdollisimman tarkasti.

Dynaamiseen ekvivalenssiin perustuva käännösstrategia on sitten vastakohtaisesti onnistuneen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden takana vaikuttava tekijä. Tämä käy selväksi jo dynaamisen ekvivalenssin määritelmässä, sillä mikäli kyseessä on käännösstrategia, jossa tarkoituksena on saada kohdetekstin lukijassa aikaan sama reaktio kuin lähdetekstin lukijassa, ja mikäli hyväksymme, että hermeneuttinen tulkinta sisältyy tekstin viestiin tai syvällisempään merkitykseen, on loogista ajatella vahvan hermeneuttisen vastaavuuden syntyvän nimenomaan dynaamisen ekvivalenssin välityksellä.

2.5. Vaihtoehtoinen teoreettinen lähestymistapa

Onko hermeneutiikka mahdollista yhdistää myös jonkin toisen käännöstieteen teorian kanssa? Tämä kiinnostaa minua etenkin jatkotutkimuksen tähden, joten lähdin selvittämään asiaa. Päädyin lopputulokseen, jonka mukaan on olemassa vähintään toinen käännöstieteellinen teoreettinen kehys, jota on mahdollista soveltaa hermeneuttisen tulkinnan kääntämisestä. Tämä on käyttäjäkeskeisen kääntämisen teoria, jonka esittelen tarkemmin seuraavassa alaluvussa.

2.5.1. Käyttäjäkeskeinen kääntäminen

Tytti Suojanen, Kaisa Koskinen ja Tiina Tuominen (2012: 54) toteavat teoksessaan *Käyttäjäkeskeinen kääntäminen*, että yksi keskeinen käännoškynnys, jonka kääntäjä kohtaa työskennellessään, on tekstin lukijan tai käyttäjän tunnistaminen. Toisin sanoen käännošprosessiin sisältyy aina vaihe, jossa kääntäjä rakentaa kuvan siitä, millaisia käännoksen mahdolliset lukijat ja käyttäjät ovat. Tällainen mallintaminen on avain siihen, että kääntäjä voi suorittaa käännoš- ja kirjoitusprosessin aikana oikeita päätöksiä suhteessa tekstin käytettävyyteen. (mts. 54.)

Hermeneutiikan kannalta ajateltuna käyttäjäkeskeisessä kääntämisessä esiintyvä kuva tai näkemys lukijasta voidaan rinnastaa tulkintaan esimerkiksi seuraavasti: hermeneuttinen tulkinta on aina riippuvainen lukijasta, jolloin kääntäjän on pidettävä mielessään tekstin keskeisen viestin lisäksi myös se, kenelle tämä viesti on tarkoitettu ja onko lukijan mahdollista saada sama syvällinen merkitys viestistä.

Valitettavasti aina ei ole mahdollista kuitenkaan tavoittaa tekstin todellisia käyttäjiä, vaan kääntäjä joutuu muodostamaan erilaisia käyttäjää koskevia mentaalaisia malleja, jotka usein pohjautuvat kääntäjän omaan kokemukseen, olettamuksiin ja intuitioon. Yhden tällaisista malleista Suojanen et al. (2012: 55) ovat nimenneet persooniksi. Käytännössä tässä on kyse todellisia käyttäjäryhmiä edustavan mielikuvitushahmon luomisesta. Persoonat ovat siis ikään kuin fiktiivisiä arkkityyppihahmoja, jotka edustavat todellisten käyttäjien piirteitä ja tarpeita, ja joita hyödyntämällä kääntäjä pystyy mahdollisesti paremmin tulkitsemaan oletetun käyttäjän maailmaa. (mts. 55.)

Persoonia olisi mahdollista hyödyntää myös hermeneutiikassa, sillä mikäli lähdetään liikkeelle siitä oletuksesta, että tulkinta perustuu aina lukijaan, kääntäjän on mahdollista luoda mielessään sellaisia tulkintaryhmiä, jotka pystyisivät pääsemään samaan hermeneuttiseen tulkintaan kuin kääntäjä itse. Luonnollisesti hermeneutiikan tapauksessa nämä tulkinnalliset mallit perustuisivat myös kääntäjän omiin oletuksiin ja kokemuksiin tulkinnasta ja siitä hermeneuttisesta spiraalista, joka vaaditaan saman tulkinnan saavuttamiseksi.

Toinen mentaalinen malli, jonka Suojanen et al. (2012: 58) tuovat esiin, on nimeltään sisälukija. Kiteytettynä tässä mallissa on kyse siitä, että kysytään millaisia ennakkovaatimuksia tekstin ymmärtäminen edellyttää ja millainen suhtautuminen kertojalla on lukijaa kohtaan. Persoonan

käsitteestä sisälukijan erottaa se, että sisälukijan luomisessa keskiössä on nimenomaa teksti itsessään, eikä siis jokin oletuksiin perustuva konkreettinen kuva lukijasta. Toisin sanoen sisälukijaa hyödynnetään siis silloin, kun halutaan hahmottaa mahdollinen käyttäjä varsinaisen tekstin kautta. (mts. 58.)

Sisälukija on mielenkiintoinen näkemys hermeneutiikan kannalta, sillä se sopii täydellisesti yhteen hermeneuttisen spiraalin ensimmäisen vaiheen eli tulkitsijan esiyymmärryksen kanssa. Kumpikin teoreettinen näkemys pitää siis oleellisena lukijan/tulkitsijan ominaisuuksia tai tietoa, jotka ovat läsnä jo ennen varsinaista tekstiä, ja jotka täten omalta osaltaan ohjaavat lukijan muodostamaa tulkintaa tai viestin vastaanottoa.

Kolmantena mentaalisen mallin luontityökaluna Suojanen et al. (2012: 65) esittävät audience design -käsitteen. Käytännössä tässä on kyse koko viestintätilanteesta, eli siis sekä makrotason ratkaisusta että mikrotason yksityiskohdista. Hyvä suomennos audience design -käsitteelle olisi mm. vastaanottajakeskeisen viestinnän suunnittelu. Usein potentiaalisen puhetilanteen vastaanottajat luokitellaan seuraavasti: tarkoitetut vastaanottajat (addressees), kuulijat (auditors), satunnaiset kuulijat (overhearers), salakuuntelijat (eavesdroppers) ja refereet (referees). Kääntäjälle audience design voi olla hyödyllinen työkalu siinä mielessä, että sen avulla voidaan selkeyttää kohderyhmän hahmottamista, sillä käännös on kuitenkin vain harvoin suunnattu yksittäiselle lukijalle. Toisin sanoen audience design siis auttaa kääntäjää määrittelemään esisijaisen tekstin käyttäjän ja muut mahdolliset käyttäjät. (mts. 65.)

Hermeneuttisen tulkinnan kannalta audience design -käsite sopii hyvin myös teoreettisena työkaluna tulkinnan mahdollisen kohteen suunnittelussa. Toisin sanoen tulkintaa kääntäessä on syytä pitää mielessään viestin tarkoitetut vastaanottaja, satunnaiset kuulijat sekä mahdolliset salakuuntelijat. Luonnollisesti onnistuneen tulkinnan kannalta vain tarkoitetut vastaanottajat ovat oleellisia, sillä heidän tulkintansa on mitä luultavimmin kaikista lähinnä kirjoittajan alkuperäistä ideaa. Hermeneuttisia tulkintoja kääntäessä on siis syytä pitää mielessä, kenelle teksti on alun perin tarkoitettu ja ettei satunnaisella kuulijalla taikka salakuuntelijalla ole ehkä hermeneuttisen tulkinnan valossa tarpeeksi ennakkotietoa vartenotettavan tulkinnan muodostamiseen.

Luonnollisesti käyttäjäkeskeiseen kääntämiseen sisältyy myös todellisten käyttäjien tutkiminen, eikä siis vain mentaalisten mallien luominen. Tämä on kuitenkin usein hankalaa, sillä kattavan datan kerääminen todellisista ihmisistä ei aina ole helppoa tai vailla pulmia. Suojanen et al. (2012: 82–94)

kuitenkin luettelevat erilaisia vastaanottotutkimusmenetelmiä, joiden avulla voidaan saada tietoa todellisista käyttäjistä. Näitä ovat: kysely- ja haastattelututkimukset, lukemisprosessin ja havaitsemisen tutkimukset, eri tutkimusmenetelmien yhdistelmät ja julkiset vastaanotto- ja tilastotutkimukset. (mts. 82–94.)

Miksi sitten en valinnut käyttäjäkeskeistä kääntämistä osaksi tämän tutkielman varsinaista teoriapohjaa? Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että hermeneuttisen spiraalin kannalta käyttäjäkeskeinen kääntäminen sopii parhaiten lukijan/tulkitsijan ennakkotietojen ja ennakkoodotusten määrittämiseen. Toisin sanoen käyttäjäkeskeisen kääntämisen avulla voidaan mahdollisesti selvittää, kuka tai millainen lukija mitä luultavimmin päätyisi samaan tulkinnalliseen lopputulokseen Jordan Petersonin tulkinnan kanssa, mutta samalla kyseinen teoria ei tarjoa mielestäni tarpeeksi työkaluja siihen, mitkä seikat vaikuttavat kyseisen hermeneuttisen tulkinnan muodostumisessa.

3. Jordan Peterson

Tämä luku pureutuu tarkemmin Jordan Petersonin henkilöhistoriaan ja hänen käsityksiinsä sekä (kristillisestä) Jumalasta että Raamatusta. Koska tutkielmani rakentuu pitkälti Petersonin raamatullisten tarinoiden psykologisten merkitysten ja näiden merkitysten tulkintojen ympärille, koen että käytännön tasolla on oleellista tutustua Petersonin henkilökohtaisiin näkemyksiin ja mielipiteisiin syvemmin. Teoreettisessa mielessä taas etenkin Petersonin jumala- ja raamattukäsitykset sijoittuvat hermeneuttisen spiraalin näkökulmasta esiyymmärrystasolle, jolla siis on olennainen vaikutus lopullisen ja syvällisemmän tulkinnan muodostumisessa.

Ammatiltaan Jordan Peterson on Toronton yliopiston professorina toimiva kliininen psykologi, joka on äänestetty viitenä peräkkäisenä vuotena Ontarion parhaaksi yliopistoluennoijaksi. Maailmanmaineeseen Peterson nousi kuitenkin vuonna 2016, jolloin lukuisat hänen verkkoluentonsa, YouTube-videot ja erinäiset haastattelut levisivät internetissä räjähdysmäisesti. (jordanbpeterson.com.)

Henkilökohtainen kosketukseni Jordan Petersoniin sai alkunsa muutama vuosi sitten, jolloin tutustuin hänen mielipiteisiinsä ja käsityksiinsä poliittisesta korrektiudesta. Tämä johti minut lopulta Petersonin *Biblical Stories* -YouTube-videoiden pariin, joiden katsomisesta ja pohtimisesta lopulta muotoutui idea tämän tutkielman aiheeksi.

Maailmanmaineeseen nousseesta Jordan Petersonista on kirjoitettu (ja kriittisesti arvosteltu) erittäin paljon, ja esimerkiksi Matti Kankaanniemi *Peterson* (2019: 13) toteaa teoksessaan *Ilmiö – Jordan Peterson*, että Peterson kuuluu ihmisten ammattiauttajien ehdottomaan kärkeen, joka on pitänyt käytännöllistä praktiikkaa jo vuosia. Kankaanniemi (2019: 15–16) toteaa myös, että kriitikkojen vähättelystä huolimatta Jordan Peterson on ensisijaisesti professori ja tutkija, joka on ”julkaissut yli 100 vertaisarvioitua, tieteellistä tutkimusartikkelia”. Kolmantena Kankaanniemi (2019: 40–43) kokee Jordan Petersonin olevan vakaumuksellinen evolutionisti, jonka ”soveltama jungilainen psykologia arkkityypeineen ja kollektiivisine alitajuntoineen yhdistyy kätevästi ajatukseen universaalista ihmismielestä”.

Kuten alussa todettiin, myös Jordan Petersonin käsitykset Jumalasta ja *Raamatusta* ovat olennaisia tämän tutkielman kannalta. Tähän liittyen Kankaanniemi (2019: 141) mainitsee, että Petersonilla on suuri kiinnostus uskontoa ja varsinkin *Raamattua* kohtaan – jopa siinä määrin, että Peterson on

vihjannut jatkavansa *Raamatun* ja uskonnon tutkimista lopunikänsä. Seuraavaksi pureudun tarkemmin Jordan Petersonin raamattunäkemykseen.

3.1. Jordan Peterson ja Raamattu

Tässä alaluvussa esittelen Jordan Petersonin näkemyksiä *Raamatusta* kokonaisuutena. Koen tämän tärkeäksi tutkielmani kannalta, sillä jumalakäsityksen lisäksi Petersonin raamattunäkemys on keskeisin kulmakivi, jonka varaan Petersonin raamatullisia kertomuksia koskevat tulkinnat perustuvat.

Lähtökohtaisesti Petersonin näkemys raamatullisten tarinoiden tulkintojen tärkeydestä tuntuu syntyvän ajatuksesta, että jokainen ihminen toteuttaa omaa myyttistä tarinaansa jollakin tavalla. Tärkeää taas tämän myytin tuntemisesta tekee se, että kyseessä saattaa olla tragedia, ja luonnollisesti tämän myyttisen tarinan traagisuuden kokija saattaa haluta, ettei näin olisi. (Peterson 2017. *Biblical Series I*: 45:30–45:40.) Itse tulkitseen Petersonin viittaavan tässä siihen, että vasta sitten kun ihminen tunnistaa ja myöntää omat viat elämässään, voi hän tehdä asialle jotain. Näin ollen raamatulliset tarinat tavallaan muodostavat pohjapiirustukset (myyttisten tarinoiden arkkityypit) ihmisen kärsimykselle, ja mikäli ihminen tunnistaa itsensä tai oman elämänsä näiden tarinoiden hahmoista tai tapahtumista, voi hän tunnistaa oman elämänsä viallisuuden ja vaihtaa suuntaa. Tämän tähden on myös elintärkeää, että raamatullisia tarinoita tulkitaan oikein ja vailla fundamentalistisia taikka uskonnon tärkeyden mitätöiviä ateistisia ennakkoluuloja.

Jordan Peterson pitää raamatullisia tarinoita myös mysteereinä, arvoituksina, joiden ratkaisu vaatii selkeät avaimet. Petersonin mukaan emme edelleenkään ymmärrä täysin näitä tarinoita; miten ne syntyivät, miten ne koottiin yhteen, miten niiden vaikutus yhteiskuntaan on ollut niin merkittävä, miten ihmiset ovat voineet uskoa niihin ja millaisia seurauksia sillä on, että emme usko niihin nykyaikana. (Peterson 2017. *Biblical Series I*: 2:03–2:37.)

Lopuksi on hyvä vielä muistaa, että vaikka Peterson lähestyykin raamatullisia tarinoita tieteellisestä näkökulmasta, hän ei kuitenkaan oleta, että kaikki jumalallinen ja jumaluuteen liittyvä voidaan selittää biologialla tai evoluutiolla. Peterson kuitenkin pyrkii raamattukäsityksessään juuri tähän selitysmalliin niin pitkälle kuin mahdollista. (Peterson 2017. *Biblical Series I*: 35:06–35:19.)

Lukijan näkökulmasta siis hermeneuttiselle spiraalille sijoittuvan esiyymmärryksen kontekstissa Jordan Peterson tulkitsee raamatullisia tarinoita tietyllä tavalla ohjaavina ja moraalisisina

kokonaisuuksina, jotka pitävät sisällään ihmiskunnan kehityksen kannalta uskomattoman määrän tietoa, jota ei pitäisi vähätellä. Raamatullisten tarinoiden sisältämää psykologista ja eettistä viisautta voidaan sitten Petersonin mukaan soveltaa ihmisen omassa elämässä tunnistamaan mahdolliset viat ja virheet, jonka jälkeen on mahdollista kohentaa omaa elämäntilannettaan. Seuraavaksi tarkastelen lähemmin Jordan Petersonin jumalakäsitystä.

3.2. Jordan Peterson ja Jumala

Tässä alaluvussa esittelen yksityiskohtaisemmin Jordan Petersonin Jumalaa koskevat käsitykset ja mielipiteet. Samoin kuin raamatukäsityksen kohdalla koen Petersonin jumalakäsityksen erittäin oleelliseksi tutkielmani kannalta, sillä kyseessä on tärkeä lähtökohta hänen raamatullisten tarinoiden tulkinnoilleen. Teoreettisessa mielessä Petersonin jumalakäsitys muodostaa siis hänen raamatukäsityksensä ohella hermeneuttisen spiraalin esiyymmärryksen tason, jolloin kyseessä on kriittinen tulkinnallinen lähtökohta.

Kankaanniemi (2019: 150) kuvailee Jordan Petersonin suhdetta Jumalaan seuraavasti: ”Kun Petersonilta on kysytty, uskooko hän Jumalaan, Peterson lähtee kysymyksen termien määrittelyllä”. Toisin sanoen kyseessä on kysymys, johon ei Petersonin mukaan voi vastata yksinkertaisesti kyllä tai ei. Peterson kuitenkin usein toteaa, että hän elää ikään kuin Jumala olisi olemassa. (mts. 150.)

Psykologisessa mielessä ja abstraktilla tasolla Petersonilla on monta eri käsitystä Jumalasta ja Jumalan roolista ihmiskunnan historiallisessa kehityksessä, kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Kuitenkin lähtökohtaisesti Jumala on Petersonille abstrakti ideaalinen hahmo tai lopputulos, jonka tarkoituksena on pitää varsinainen ideaalin käsite ihmisen ulottumattomissa. Toisin sanoen jumalakäsitteen tarkoitus on niin kutsutusti pitää hallitsijan tai johtajan jalat maassa, ettei tämä korottaisi itseään Jumalan asemaan moraalin ja ihmisyyden yläpuolelle. Mikäli hallitsijasta taas tulee ideaali sekä hallitsijan omissa että kansan silmissä, valtio muuttuu raamatulliseksi Egyptiksi. (Peterson 2017. *Biblical Series III*: 29.11.)

Näin ollen lukijan hermeneuttisen spiraalin esiyymmärryksen kannalta Jumala tuntuu kuvastavan Petersonille psykologisessa mielessä ihmisen tavoittamattomissa olevaa täydellisyyttä, jonka perimmäinen tarkoitus on muistuttaa ihmistä juuri ihmisen erehtyvyydestä, haavoittuvuudesta ja heikkoudesta, sillä ilman nöyryyttä ihminen/hallitsija unohtaa nopeasti oman kuolevaisuutensa

ja sen tuomat oletetut käyttäytymismallit. Seuraavaksi lähestyn vielä Petersonin jumala- ja raamatukäsityksiä eksegetiikan näkökulmasta.

3.3. Jordan Peterson ja eksegetiikka

Tämä alaluku koskee Jordan Petersonin ja eksegetiikan suhdetta tai tarkemmin sitä, mihin eksegetiikan tulkinnalliseen alaryhmään Jordan Petersonin lähestymistapa *Raamatun* tulkintaa kohtaan voidaan sijoittaa. Koen tämän tärkeäksi, koska se valottaa Petersonin tulkintoja suhteessa muihin Raamatun tulkintoihin ja luo samalla myös varteenotettavuutta Petersonin omille tulkinnoille siinä mielessä, että muutkin tutkijat ovat lähestyneet raamatullisia tarinoita samoista lähtökohdista.

Tiivistettynä eksegetiikka tarkoittaa siis *Raamatun* tieteellistä tutkimusta, eli toisin sanoen kyseessä on teologian osa-alue, jonka tarkoituksena on tutkia *Raamatun* tieteellisen menetelmän avulla. Useimmiten eksegetiikka jakautuu Vanhan ja Uuden testamentin tutkimiseen, ja eksegetiikassa tutkitaan perinteisesti esimerkiksi *Raamatun* eri tekstien syntyhistoriaa, *Raamatun* tekstien kirjoittajan kirjoitusprosessia, *Raamatun* vaikutushistoriaa eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa jne. Kuitenkin vaikka tutkimuksen avulla voidaan hakea nykyaikaan liittyviä vastauksia, *Raamatun* tekstien tulkitseminen pyritään toteuttamaan alkuperäisen kontekstin mukaisesti. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2021.)

Jordan Petersonin *Raamatun* koskevat tulkinnat taas sijoittuvat mielestäni suoraan niin kutsuttuun syvyyopsykologiseen eksegetiikan tulkintamalliin. Muun muassa Juha Pihkala (2009: 75) toteaa teoksessaan *Uskoa tiedosta ja tietoa uskosta. Johdatus dogmatiikkaan*, että erityisesti Carl Jungin ajatukset ihmisen piilotajunnasta ovat muodostuneet tärkeiksi syvyyopsykologisessa tulkintamallissa. Jung koki nimittäin, että juuri *Raamatun* kuvauksien kautta oli mahdollista astua ihmisen alitajuntaan. Pihkala (mts. 75) toteaa myös, että jungilaisen tulkintatavan mukaan ihmiset pyritään tavallaan liittämään takaisin raamatullisiin myytteihin, symboleihin ja kuviin; näin ollen syvyyopsykologisen tulkintamallin lähtökohtana on ajatus siitä, että ihmisen alitajunta ja *Raamattu* ovat erottamattomasti yhteydessä toisiinsa.

Tämän tutkielman kannalta on erittäin hedelmällistä tunnistaa, että Jordan Petersonin lähestymistapa suhteessa raamatullisiin tulkintoihin on eksegetiikan näkökulmasta syvyyopsykologinen. Se vahvistaa näkemystä erityisesti siitä, että Petersonin ihmismieleen

perustuvat tulkinnat raamatullisten tarinoiden merkityksistä on otettu varteenotettavina myös muiden tutkijoiden toimesta, mikä luonnostaan siis vahvistaa Petersonin tulkintojen uskottavuutta ja niin kutsuttua tieteellistä meriittiä.

Nyt kun Jordan Peterson ja hänen raamattu- sekä jumalakäsityksensä on esitelty (toisin sanoen siis hänen hermeneuttisen spiraalinsa esiyymmärrystaso on määritelty), on aika siirtyä tutkielmani aineisto-osuuteen.

4. Aineisto

Tämän tutkielman kannalta aineistoni on käytännössä kolmiosainen. Ensimmäinen osa käsittää englanninkieliset otteet *Raamatusta*, joiden perusteella Jordan Peterson on tehnyt tulkintansa. Hän ei mainitse mistä Raamatun käännöksestä hän on poiminut otteet, mutta vaikuttaisi siltä, että kyseessä on New King James Version.

Aineiston toinen osa koostuu Jordan Petersonin luentosarjasta *The Psychological Significance of the Biblical Stories*, joka löytyy kokonaisuudessaan Jordan Petersonin henkilökohtaiselta YouTube-kanavalta. Jokainen yksittäinen luento on pituudeltaan noin 2 tuntia ja 30 minuuttia. Luentosarja on kokonaisuudessaan 15-osainen, mutta tutkielmaani varten valitsin aluksi osat 1-5. Huomasin kuitenkin nopeasti, että osat 1 ja 2 eivät sisältäneet hedelmällistä materiaalia tämän tutkielman kannalta (vaikkakin sain niistä hyvää tietoa Petersonista ja hänen ajatuksistaan yleisesti), joten lopullinen aineistoni on osat 2, 4 ja 5:

- *Biblical Series II: Genesis 1: Chaos & Order*
- *Biblical Series IV: Adam and Eve: Self-Consciousness, Evil, and Death*
- *Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers*

Seuraavaksi esittelen tarkemmin aineistooni kuuluvat luennot lyhyen tiivistelmän avulla. Tiivistelmät perustuvat Jordan Petersonin itse kirjoittamiin esittelyteksteihin, jotka löytyvät YouTube-videoiden kuvauslaatikosta.

- *Biblical Series II: Genesis 1: Chaos & Order* (Julkaisupäivä YouTubessa: 28.5.2017):
Toisella luentokerralla Jordan Peterson pureutuu kaaoksen ja järjestyksen käsitteisiin. Aiheena on *Raamatun* luomiskertomus, joka ilmentää sitä ajatusta, että kaaoksesta syntyy järjestys kristillisen Sanan (Logos) avulla. Petersonin mukaan totuudenmukaisen puheen avulla ihmiset osallistuvat omalla tavallaan luomiseen ja että todenmukainen puhe luo hyvää ja järjestystä maailmaan. (Peterson 2017. *Biblical Series II.*)
- *Biblical Series IV: Adam and Eve: Self-Consciousness, Evil, and Death* (Julkaisupäivä YouTubessa: 20.6.2017):
Tällä luentokerralla Jordan Peterson käsittelee Aatamin ja Eevan tarinaa, joka käsittää hänen mukaansa seuraavia asioita psykologisesta näkökulmasta: ihmisen tietoisuuden alkua,

haavoittuvuuden, kuolevaisuuden ja kuoleman käsitteiden sisäistämistä, kykyä tahdonmukaiseen pahuuteen, häpeän syntyä ja todellisen historian alkua. (Peterson 2017. *Biblical Series IV.*)

- *Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers* (Julkaisupäivä YouTubessa: 27.6.2017): Tämä luentokerta käsittelee Kainin ja Abelin tarinaa ja sen psykologisia tulkintoja. Kain on arkkityyppinen hahmo, joka ei kestä elämän sattumanvaraisen epäreiluuden edessä ja muuttuu katkeraksi ja murhanhimoiseksi. Abel on taas arkkityyppinne hahmo, joka uhraa jotain nykyhetkestä saadakseen paremman tulevaisuuden. Tämä tekee hänestä menestyvän sekä henkilökohtaisella että yhteiskunnallisella tasolla, mutta myös Kainin kateuden kohteen. (Peterson 2017. *Biblical Series V.*)

Yksittäisistä luennoista poimin aineistooni kyseistä *Raamatun* tarinaa käsittävät otteet, jotka Jordan Peterson on nostanut esiin, sekä näiden otteiden psykologisen tulkinnan ja merkityksen, jonka Peterson esittää luennon aikana. Useimmissa tapauksissa yksi ote vastaa yhtä raamatullista jaetta, mutta joissakin tapauksissa yksi analysoitava ote voi vastata kahta jaetta.

Aineistoni ensimmäiseen osaan sisältyy siis esimerkiksi seuraava englanninkielinen ote (kokonaisuudessaan 2 jaetta):

1. In the beginning, God created the heavens and the earth. 2. The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters.

Aineistoni toiseen vaiheeseen taas sisältyy siis Jordan Petersonin kyseisen englanninkielisen otteen tulkinta:

“The without form and void and the deep idea is associated with this notion of endless deep potential”.

Aineistoni kolmas osa koostuu aikaisemmin mainittujen englanninkielisten otteiden suomenkielisistä versioista, ja tässä tutkielmassa käyttämäni käännös on Kirkkoraamattu (1992). Kyseinen käännös on ”Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöönottama Uuden ja Vanhan testamentin suomennos sekä 2007 hyväksytyt Vanhan

testamentin apokryfikirjat” (Raamattu.fi). Valitsin tämän raamattukäännöksen aineistooni, koska se on uusin mahdollinen käännös ja halusin pitää käännösvertailun mahdollisimman lähellä nykysuomea, jotta vanhan kielen tuomilta tulkintaeroilta säästyttäisiin. Nämä suomenkieliset otteet kulkevat luonnollisesti samassa linjassa englanninkielisen tarinakokonaisuuden kanssa, jolloin suomenkielinen aineistoni on seuraava:

- Ensimmäinen Mooseksen kirja – Luominen
- Ensimmäinen Mooseksen kirja 2 – Ihminen paratiisissa
- Ensimmäinen Mooseksen kirja 3 – Syntiinlankeemus
- Ensimmäinen Mooseksen kirja 4 – Kain ja Abel

Vastaava suomenkielinen ote aikaisemmasta englanninkielisestä olisi siis:

1. Alussa Jumala loi taivaan ja maan. 2. Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan henki liikkui vetten yllä.

5. Metodi

Metodini on kaksiosainen. Ensimmäisessä vaiheessa tutkin otteita, joita Jordan Peterson on nostanut esiin *Raamatusta* ja hänen tulkintojaan kyseistä otteista. Lisäksi pyrin selvittämään ne hermeneuttiset tulkinnan kannalta merkittävät seikat, jotka ovat oleellisia Petersonin tulkinnalle.

Asia tullaan esittämään liitteenä seuraavanlaisen taulukon mukaisesti:

Ote <i>Raamatusta</i>	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
1. In the beginning, God created the heavens and the earth. 2. The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters." (<i>Biblical Series II: 18:49.</i>)	"The without form and void and the deep idea is associated with this notion of endless deep potential". (<i>Biblical Series II: 19:47-19:54.</i>)	"without form" "void" "deep"

Näin saadaan yleinen käsitys Jordan Petersonin tulkinnasta ja niistä psykologisista, yhteiskunnallisista, kulttuurisista tai poliittisideologisista ilmiöistä, jotka ovat hänen tulkintojensa perustana. En tule suomentamaan tulkintaa taulukkoon, mutta avaan tulkinnan keskeisen sisällön kyseistä otetta koskevassa analyysiosiossa. Käytännössä siis metodini ensimmäisessä vaiheessa kokoan yhteen tutkimukseni kannalta oleelliset *Raamatun* otteet, Petersonin tulkinnat näistä otteista ja ne hermeneuttiset seikat, joiden voidaan katsoa olevan näiden tulkintojen perustana. Hermeneuttisia seikkoja poimiessani hyödynsin teoriaosuudessa esiteltyä hermeneuttisen tulkinnan vastaavuutta, eli toisin sanoen valikoin ne hermeneuttisesti merkittävät seikat, joiden katsoin olevan oleellisia siinä hermeneuttisessa spiraalissa, jonka perusteella Jordan Peterson on tulkintansa muodostanut.

Metodini toisessa vaiheessa taas vertailen keskenään englanninkielistä otetta suomenkielisen otteen kanssa ja tutkin, voiko lukija tehdä saman tulkinnan kuin Jordan Peterson myös suomenkielisen version perusteella. Käytännössä tämä vaihe on siis tutkimukseni kulmakivenä

toimiva kvalitatiivinen käännösvertailu, jonka perusteella minun on mahdollista saada vastauksia alussa esittämiini tutkimuskysymyksiin.

Mikäli käännösvertailussa ilmenee, että samankaltainen tulkinta voidaan tehdä, eli siis suomenkielisen otteen lukija voi seurata samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyä samaan tulkintaan ilman tulkintaeroja, taulukkoon tullaan merkkamaan korkea hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus. Mikäli taas käännösvertailussa ilmenee, että lukija kyllä kykenee seuraamaan samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyämään samaan tulkintaan, mutta selkeät tulkintaerot ovat myös mahdollisia, taulukkoon tullaan merkkamaan keskitason hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus. Jos taas samaa tulkintaa ei voi tehdä, eli siis suomenkielisen otteen lukija ei voi seurata samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson, taulukkoon tullaan merkkamaan alhainen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus.

Analyysiosuudessa keskityn taas tarkemmin selittämään syitä sille, miksi hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on kussakin otteessa se mikä se on, eli siis paneudun syvemmin niihin seikkoihin, jotka joko mahdollistavat tai estävät saman tulkinnan syntyminen suomenkielisen ja englanninkielisen otteen välillä. Käännösvertailu esitetään liitteenä seuraavanlaisessa taulukossa:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko tulkinta mahdollinen?
1. In the beginning, God created the heavens and the earth. 2. The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters. (<i>Biblical Series II: 18:49.</i>)	1. Alussa Jumala loi taivaan ja maan. 2. Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan henki liikkui vetten yllä. (<i>Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 1. Luominen. Jakeet 1-2.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden taso: korkea

6. Analyysi

Tämä luku sisältää tutkielmani analyysiosuuden. Analyysissa on tarkoituksena käydä yksityiskohtaisesti läpi, voiko lukija tehdä suomenkielisestä *Raamatun* otteesta saman tulkinnan kuin Jordan Peterson on tehnyt englanninkielisestä otteesta. Analysoin myös niitä käännöstieteellisiä seikkoja, jotka ovat vaikuttaneet tulkinnan muodostumiseen, eli tämän tutkielman kontekstissa hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden onnistumiseen tai vastakohtaisesti epäonnistumiseen. Analyysiosuus on jaettu alalukuihin, joista jokainen vastaa liitteiden taulukoita.

6.1. Biblical Series II: Genesis: Chaos & Order – Otteet 1-4

Ote 1:

Englanninkielisessä otteessa Jordan Petersonin hermeneuttisen tulkinnan kannalta merkittäviä seikkoja ovat käsitteet "without form", "void" ja "deep". Petersonin tulkinnan mukaan nämä käsitteet kuvastavat maailman ja vastaluodun todellisuuden potentiaalista kykyä muuttua kaoottisesta järjestäytyneeksi. (ks. liite 1: ote 1.) Näin ollen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden kannalta on oleellista, että suomenkielisessä versiossa hermeneuttisesti merkittävien seikkojen vastineet voidaan rinnastaa tietynlaiseen abstraktiin potentiaaliin, josta jotain voi muotoutua.

Suomenkielisessä otteessa käsite "without form" esiintyy "autiona", "void" taas "tyhjänä" ja "deep"-sanon suomenkielinen versio on "syvyydet" (ks. liite 1: ote 1). Koen, että nämä vastineet toimivat Jordan Petersonin tulkinnan kannalta hyvin, sillä sana "autio" herättää lukijassa mielikuvan jostain, jolla on potentiaalia tulla joksikin ja sama konnotaatio pätee myös sanoihin "tyhjä" ja "syvyydet". Näin ollen tämän otteen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on korkea, jolloin siis suomenkielisen otteen lukijan on helppo seurata Jordan Petersonin hermeneuttista spiraalia ja päätyä samaan tulkintaan.

Ote 2:

Otteessa 2 esiintyvät hermeneuttisesti merkittävät seikat ovat käsitteet "Let there be light", "God separated" ja "God called". Petersonin tulkinnan mukaan "Let there be light" tarkoittaa tämän otteen kontekstin perusteella itsetietoisien olennon syntymiseen tiedostamattomasta sekä

kuinka "God separated" viittaa järjestäytyneen todellisuuden itseilmaisuun ja siihen, miten tämä järjestäytynyt todellisuus tuottaa fundamentaaliset kokemuksen jaot. "God called" viittaa taas Petersonin mukaan pitkin *Raamattua* esiintyvään ideaan tietoisuuden ja tietoisien puheen artikuloinnin tärkeydestä. (ks. liite 1: ote 2.)

Korkea hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus vaatii siis, että suomenkielisessä otteessa välittyy sama idea valosta sekä Jumalan tarkoituksenmukaisesta asioiden tai käsitteiden erottelemisesta ja nimeämisestä. Tämä onnistuu hyvin, koska suomenkielisen version "Tulkoon valo" sisältää samat vivahteet tarkoituksenmukaisesta valon tuomisesta pimeyteen (tiedostamattomasta tietoisuuteen). Samaan tapaan suomenkielisessä otteessa esiintyvä "Jumala erotti" pitää sisällään tämän aktiivisen toimijan, joka vaaditaan luomaan järjestys erottelemalla eri käsitteet, ja myös "hän nimitti"-ilmaisun konnotaatiot viittaavat selkeästi johdonmukaiseen ja suunniteltuun asioiden nimeämiseen, jonka seurauksena järjestys syntyy kaaoksesta. (ks. liite 1: ote 2.) Näin ollen suomalainen lukija voi jälleen tehdä saman tulkinnan kuin Jordan Peterson. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on siis suuri englanninkielisen ja suomenkielisen otteen välillä.

Ote 3:

Otteessa 3 esiintyy vain yksi hermeneuttisesti merkittävä seikka, eli ilmaisu "And God saw that it was good". Petersonin tulkinnan mukaan kyseessä on viittaus kysymykseen siitä, onko olemassa oleva tila parempi kuin olematon tila. Tämän kysymyksen valossa Peterson on myös päätenyt seuraavaan lopputulokseen: kysymyksen vastaus riippuu kysyjän henkilökohtaisesta suhtautumisesta olemassaoloon itseensä, sillä henkilön on ehkä mahdollista oikeuttaa olemassa oleva maailma tai tehdä siitä täysin kestävä omilla valinnoillaan sekä suhtautumisellaan. Petersonille juuri näiden kahden ääripään välillä käytävä dialogi kulkee läpi raamatullisten tarinoiden. Näin ollen tietoisella olennolla on vapaa tahtoa valita, näkeekö maailman hyvänä ja olemassaolon oikeutettuna sekä olematonta parempana vaihtoehtona. (ks. liite 1: ote 3.)

Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus vaatii siis, että suomenkielisessä otteessa Jumala ilmaisee vapaatahtoisesti ja tarkoituksenmukaisesti luodun asian olevan hyvä. Suomenkielisessä otteessa vastaava ilmaisu esiintyy seuraavasti: "Ja Jumala näki, että niin oli hyvä." (ks. liite 1: ote 3.) Mielestäni Jumala on tässä hyvinkin aktiivinen toimija ja kokee/näkee maailman hyvänä, vaikka mahdollisuus nähdä se pahana on myös olemassa (vapaa tahto/tarkoituksenmukaisuus). Tämän

takia otteessa esiintyy korkea hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus, eli toisin sanoen lukijan on mahdollista seurata samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyä samaan tulkintaan.

Ote 4:

Otteessa 4 esiintyy kolme Jordan Petersonin hermeneuttisen tulkinnan kannalta merkittävää ilmaisua: "in the image of God he created them", "male and female he created them" ja "and subdue it, and have dominion over". Kyseinen ote koskee Petersonin tulkinnan mukaan erityisesti miehen ja naisen samanaikaista ja tasavertaista luomista sekä sitä jumalallista elementtiä, jota sekä mies että nainen kantavat mukanaan (kumpikin sukupuoli pitää siis sisällään kyvyn luoda järjestys kaaoksesta/tuoda tietoisuuden valon tuntemattomaan pimeyteen). (ks. liite 1: ote 4.)

Jotta sama tulkinta olisi siis mahdollinen, suomenkielisen otteen tulee sisältää samankaltaiset ilmaisut miehen ja naisen yhtäaikaisesta luomisesta, miehen ja naisen jumalallisesta olemuksesta sekä kyvystä muokata tai alistaa todellinen maailma miehen ja naisen tahdon alaisuuteen. Suomenkielisessä otteessa käytetään seuraavia vastaavia ilmaisuja: "Jumalan kuvaksi hän hänet loi", "mieheksi ja naiseksi hän loi heidät" ja "ja ottakaa se valtaanne. Vallitkaa". (ks. liite 1: ote 4.)

"Jumalan kuvaksi"-ilmaisu sisältää mielestäni selkeän yhteyden Jumalan ja ihmisen välillä, eli toisin sanoen ihminen (mies ja nainen) kantavat sisällään jotain vain Jumalalle ominaista. "Mieheksi ja naiseksi hän loi heidät"-ilmaisu ei taas millään tavalla erottele sitä, luotiinko mies ensin tai nainen vasta myöhemmin. Toisin sanoen suomenkielisestä otteesta voi olettaa, että miehen ja naisen luominen tapahtui samanaikaisesti. Sekä ilmaisu "ottakaa se valtaanne. Vallitkaa" kantaa mukanaan myös tarkoituksenmukaisen ja aktiivisen hallinnan tai hallitsemisen merkityksiä, jolloin voidaan todeta sekä miehen että naisen kykenevän luomaan järjestys kaaokseen tai olemassaolo olemattomaan. Vertailun perusteella voidaan näin ollen todeta, että suomenkielisen ja englanninkielisen otteen välillä vallitsee korkea hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus, jolloin lukijan on siis mahdollista päästä samaan tulkinalliseen lopputulokseen kuin Jordan Peterson.

6.2 Biblical Series IV: Adam and Eve: Self-Consciousness, Evil, and Death – Otteet 5-15

Ote 5:

Otteen 5 tapauksessa englanninkielisessä tekstissä esiintyvät hermeneuttisesti merkittävät seikat ovat “God ended his work”, “he rested on the seventh day from all his work” ja “And God blessed the seventh day, and sanctified it”. Jordan Petersonin hermeneuttisen tulkinnan mukaan tämä ote viittaa psykologisilta lähtökohdiltaan työntekoon ja työnteon tärkeyteen, mutta myös lepäämisen tai lepopäivän oleelliseen asemaan todellisessa maailmassa. Petersonin mukaan kyseessä on selkeä jatkumo: ensin ihminen on muuttunut itsetietoiseksi, sitten ihminen on hahmottanut tulevaisuuden käsitteen ja lopuksi ihminen on tajunnut, että tulevaisuuden eteen täytyy tehdä työtä. Luonnollisesti tästä jatkumosta nousee kysymys siitä, kuinka paljon työntekoa ihmisen tulisi tehdä tulevaisuutensa eteen tai toisin sanoen paljonko on riittävästi työtä, jotta tulevaisuuden olemassaolo olisi varmistettu. Petersonille vastaus kysymykseen työnteon sopivasta määrästä on se, että ihminen voi työskennellä itsensä hengiltä, eivätkä ongelmat siltikään loppuisi. Itsensä kuluttaminen hengiltä ei tietenkään ole järkevä vaihtoehto, joten ihmisen tulisi ymmärtää myös levon tärkeys. Näin ollen tämän otteen merkitys piilee juuri siinä, että jopa Jumala joutui lepäämään ja täten ihmisenkin olisi syytä asettaa itselleen lepopäivä. (ks. liite 2: ote 5.)

Jotta tämän saman tulkinnan voisi tehdä myös suomenkielisestä otteesta, täytyy siitä välittyä siis idea Jumalan aktiivisesta levon määräämisestä ja levon tärkeydestä itsessään. Suomenkielisessä tekstissä vastaavat hermeneuttisesti merkittävät seikat esiintyvät seuraavanlaisesti: ”Jumala oli saanut työnsä päätökseen”, ”ja seitsemäntenä päivänä hän lepäsi kaikesta työstään” ja ”Ja Jumala siunasi seitsemännen päivän ja pyhitti sen”. Suomenkielisistä ilmaisuista käy siis selkeästi ilmi, että Jumala päätti itse levätä kaiken työnsä päätteeksi ja siunasi itselleen myös lepopäivän, jolloin lepo itsessään on jotain pyhää tai pyhitettyä. (ks. liite 2: ote 5.) Vertailun perusteella voidaan siis jälleen todeta, että suomenkielisestä versiosta voidaan tehdä sama tulkinta kuin Jordan Peterson on tehnyt ja otteessa 5 esiintyvä hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on korkea.

Ote 6

Otteessa 6 esiintyy vain yksi englanninkielinen hermeneuttisen tulkinnan kannalta tärkeä ilmaisu: “breathed into his nostrils the breath of life”. Tässä otteessa on Jordan Petersonin mukaan kyseessä hengityksen ja elämän erottamaton yhteys. Toisin sanoen ilman hengitystä ei ole elämää ja

hengityksen päätyttyä myös elämä päättyy. Näin ollen Petersonille hengityksen rinnastaminen luomiseen on varsin toimiva idea ottaen huomioon, että kyseessä on vain yhden lauseen pituinen toteamus. (ks. liite 2: ote 6.)

Suomenkielisessä otteessa tulisi siis ilmetä sama hengitystä tai respiraatiota vastaava ilmaisu, jotta saman tulkinnan voisi tehdä. Käytetty ilmaisu on ”puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen”, ja vaikka sama tulkinta on mahdollista tehdä, sana-puhaltaa aiheuttaa hieman ongelmia. ”Puhaltaa” nimittäin sisältää käytännössä vain puolet hengittämisestä, eli uloshengityksen. Näin ollen puhaltaminen voidaan kyllä käsittää elämälle oleelliseksi hengitykseksi, mutta se ei ole aivan yhtä itsestään selvää kuin englanninkielisessä otteessa. (ks. liite 2: ote 6.) Ote 6 on täten erittäin mielenkiintoinen tapaus tutkielmani analyysin kannalta, sillä tässä otteessa esiintyy ensimmäisen kerran mahdollinen tulkintaero suomenkielisen otteesta saatavan tulkinnan ja Jordan Petersonin tulkinnan väliltä. Sama tulkinta on kuitenkin myös mahdollista tehdä, joten hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on keskitasoinen.

Ote 7

Otteessa 7 on englanninkielisiä hermeneuttisen tulkinnan kannalta merkittäviä ilmaisuja kaksi: ”and good for food” ja ”the tree of knowledge of good and evil”. Petersonin tulkinnan mukaan otteessa mainittu puu on niin kutsuttu abstraktio puiden ideasta yleensä ja jokaiselle puulle on yhteistä hedelmä. Tätä hedelmää voidaan taas käsittää ruokana, mutta abstraktion tasolla ruoka itsessään ei ole tasaisin ravinnon esiintymismuoto, vaan itseasiassa kyseessä on informaatio. Ihmiset käyttävät nimittäin samoja alueita aivoissaan tiedon seulontaan kuin eläimet käyttävät ravinnon etsimiseen. Tämä taas johtuu siitä, että ihmiset ovat evoluution myötä ymmärtäneet, että on itseasiassa tärkeämpää tietää ruuan sijainti kuin omata ruokaa käsissään juuri sillä kyseisellä hetkellä. Toisin sanoen ruuan olinpaikan tietäminen on metatason ruokaa, eli siis näin ollen informaatio on myös metatason ruokaa. (ks. liite 2: ote 7.) Jotta suomalaisesta otteesta voitaisiin tehdä siis samankaltainen tulkinta, siinä täytyy välittyä ensinnäkin idea puusta ravinnon lähteenä sekä rinnastus tiedon ja ruuan välillä.

Suomenkielisessä tekstissä vastaavat hermeneuttisesti tärkeät ilmaisut ovat seuraavat: ”hedelmät olivat hyviä syödä,” sekä ”hyvän- ja pahantiedon puun.” Heti alkuun on syytä mainita, että suomenkielisessä otteessa on itseasiassa lisätty maininta hedelmästä, joka selkeyttää tulkintaa

entisestään. Näin ollen tulkinnallinen käsitys puusta abstraktina ravinnonlähteenä toteutuu erittäin hyvin suomenkielisessä otteessa. Samaan tapaan hyvän- pahantiedon puu vastaa lähes täydellisesti englanninkielistä ilmaisua, jolloin rinnastus puuhun tiedonlähteenä on myös selkeä. (ks. liite 2: ote 7.) Näin ollen tämän otteen kohdalla hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden taso palaa jälleen korkeaksi, jolloin lukija voi ongelmitta muodostaa suomenkielisestä otteesta saman tulkinnan kuin Jordan Peterson on muodostanut englanninkielisestä otteesta ja ilman selkeiden tulkintaerojen mahdollisuuksia.

Ote 8

Otteessa 8 englanninkielisiä hermeneuttisesti merkittäviä seikkoja on vain yksi: "And Adam gave names". Petersonin tulkinnan mukaan tässä otteessa keskiössä on jälleen asioiden nimeämisen tärkeys. Hän esittääkin kysymyksen, että miksi Jumalaa kiinnostaa eläinkunnan nimet ja nimitykset, ja vastaa siihen toteamalla, että kyseessä on jonkintasoinen viittaus totuudenmukaisen ja tarkoituksellisen puheen taianomaiseen voimaan. Tämä puheeseen sisältyvä voima liittyy Petersonin mukaan erityisesti siihen, ettei asia tai käsite ole tavallaan täysin todellinen ennen kuin se on nimetty; nimeäminen käytännössä veistää asian "idean" alla virtaavasta kaaoksesta ja luo sille käsinkosketeltavan olomuodon. (ks. liite 2: ote 8.)

Suomenkielinen ote vaatii siis hermeneuttisen vastaavuuden kannalta tarkoituksenmukaista nimeämistä vastaavan vastineen, josta käy selvästi ilmi, että ihminen tekee nimeämisen vapaasta tahdostaan. Suomenkielisessä otteessa käytetty ilmaisu on "ihminen antoi nimet kaikille" ja siitä välittyy selkeästi nimeämiseen liittyvä aktiivisuus, sillä "antaa" verbi pitää sisällään vahvat viittaukset aktiivisesta toimijasta, joka tekee teon vapaasta tahdostaan. (ks. liite 2: ote 8.) Näin ollen ote 8 seuraa jälleen totuttua kaavaa, eli siinä esiintyvä hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on korkea, ja lukija kykenee täten seuraamaan samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyään samaan tulkintaan.

Ote 9

Petersonin tulkinnan kannalta hermeneuttisesti merkittäviä seikkoja ovat seuraavat kolme ilmaisua: "shall a man leave his father and mother", "shall cleave unto his wife" ja "they shall be one flesh". Petersonille tässä otteessa on psykologisessa mielessä ensisijaisesti kyse selkeästä käskystä asettaa vanhemmat tärkeysjärjestyksessä avioliiton ja kumppanin alapuolelle. Hänen mukaansa mikäli ihminen asettaa liian huomionhakuiset vanhempansa kumppaninsa edelle, avioliitto tulee kaatumaan ja kyseinen henkilö ansaitsee avioliittonsa rikkoutumisen, koska lähtökohtaisesti kyseessä on ollut pelko kohdata todellinen maailma ilman vanhempien tarjoamaa suojaa ja turvaa. (ks. liite 2: ote 9.)

Peterson jatkaa tulkintaansa koskemaan myös avioliiton varsinaisesta tarkoituksesta, joka on käytännössä yhdistää mies ja nainen takaisin yhdeksi olennoiksi, joka jakaa kehonsa tai lihansa. Kyse on siitä, että Petersonin mukaan Aatami ei ollut alkujaan mies, vaan tietynlainen abstrakti hermafrodiittinen olento, joka sitten jakautui miehen ja naisen sukupuoleen, ja täten hengellisessä mielessä miehen ja naisen on tarkoitus palata takaisin yhdeksi olennoiksi avioliiton kautta. (ks. liite 2: ote 9.)

Jotta suomenkielisen otteen perusteella voitaisiin tehdä sama tulkinta, täytyy siinä täten ilmetä selkeä käsky "hylätä" vanhempansa kumppanin tähden, jonka lopputuloksena on muutos yhdeksi kehoksi tai lihalliseksi olennoiksi. Vastaavat ilmaisut suomenkielisessä tekstissä ovat: "mies jättää isänsä ja äitinsä", "liittyy vaimoonsa", ja "he tulevat yhdeksi lihaksi". Näiden käännosten perusteella voidaan helposti väittää, että myös suomenkielisessä versiossa ilmenee tietynmuotoinen käsky korottaa aviopuoliso vanhempien yläpuolelle, sillä verbi-jättää sisältää implikaatioita siihen, ettei paluuta entiseen jättämisen jälkeen ole. Jättäminen taas johtaa omalla tavallaan hengelliseen paluuseen alkuperäisen hermafrodiittisen olennon kanssa, sillä miehen "liittyminen" vaimoonsa voidaan käsittää myös yhdistymiseksi, ja samaan tapaan yhdeksi lihaksi tuleminen -viittaus kielii paluusta siihen yksittäiseen ruumiiseen, josta sekä mies että nainen kumpusivat alun perin. (ks. liite 2: ote 9.) Näin ollen myös ote 9 sisältää analyysin perusteella korkean tason hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden. Vaikka kyseessä onkin monimutkainen ja laajamittainen tulkinta Jordan Petersonin osalta, suomalainen lukija voi onnistuneesti seurata samaa hermeneuttista spiraalia ja päätyä samaan tulkinnalliseen lopputulokseen.

Ote 10

Otteessa 10 esiintyy kaksi englanninkielistä hermeneuttisesti merkittävää seikkaa: ilmaisut "both naked" ja "were not ashamed". Petersonin tulkinnan mukaan tämän otteen ydin syntyy ajatuksesta, että ihmisten kehityshistoriassa esiintyy aika, jolloin häpeän ja alastomuuden välillä ei ollut rinnastusta; toisin kuin nykyaikana, jolloin tämä rinnastus on erittäin suuri. Petersonin mukaan tätä alastomuuden tuomaa häpeän ja turvattomuuden tunnetta voidaan selittää esimerkiksi karvattomuuden ja ihmisen kahdella jalalla seisomisen tähden. Karvattomuus liittyy luonnollisesti suojaan ja tärkeiden alueiden peittämiseen sekä kahdella jalalla seisominen paljastaa hyvinkin selvästi ihmisen kriittiset pisteet maailmalle. Tämä ote viittaa Petersonin mukaan siis erityisesti siihen, että oli aika, jolloin ihminen ei kokenut alastomuuttaan merkitykselliseksi asiaksi, mutta jossain kohtaa historiaa tämä näkemys muuttui. (ks. liite 2: ote 10.) Jotta suomenkielisen version perusteella voitaisiin siis seurata Petersonin hermeneuttista spiraalia, otteesta tulisi löytyä viittaus ihmisten selkeään alastomuuteen ja alastomuuden häpeämättömyyteen.

Vastaavat ilmaisut suomenkielisessä otteessa ovat "molemmat alasti" ja "eivätkä he tunteneet häpeää". Näistä ilmaisuista käy selvästi ilmi se, että ihmisten kehityksessä tosiaan oli aika, jolloin ihminen ei kokenut tarpeita vaatteille ja ettei ihminen kokenut sitä syyksi häpeälle tai turvattomuudelle. (ks. liite 2: ote 10.) Ote 10 sisältää siis myös korkean tason hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden; lukija voi täten seurata Jordan Petersonin hermeneuttista spiraalia ja päätyä samaan tulkintaan myös suomenkielisessä versiossa otteesta.

Ote 11

Otteessa 11 on jälleen hermeneuttisen tulkinnan kannalta vain yksi tärkeä seikka: ilmaisu "the serpent was more subtle than any". Tämä yksi lyhyt ilmaisu on kuitenkin Jordan Petersonin tulkinnan mukaan erittäin merkityksellinen. Hänelle kyseessä on ensinnäkin kysymys siitä, miksi käärme liitetään Raamatussa Saatanaan ja pahuuteen. Vastaus löytyy Petersonin mukaan sanan "subtle" määritelmistä ja konnotaatioista. Sanakirjan mukaan "subtle"-sana viittaa muun muassa petolliseen, ovelaan ja kekseliääseen, eli kyseessä on jokin, jonka olemusta ei ehkä helposti huomaa. Tämän lisäksi "subtle" viittaa myös henkilöstä puhuttaessa taidokkaaseen, ammattimaiseen ja älykkääseen. Kaikki nämä kuvaukset sopivat Petersonin mukaan hyvin käärmeeseen. (ks. liite 2: ote 11.)

Eryteisesti "älykkään" määritelmä on Petersonista hyvin mielenkiintoinen, sillä esimerkiksi Milton kuvasti käärmettä/Saatanaa *Kadotettu paratiisi* -teoksessaan intellektuelliksi. Tarkemmin ajateltuna intellektuelli voi siis parhaimmassa tapauksessa olla Jumalan enkeleistä kaikista kaunein, mutta älykkyyden varjopuolena on liiallinen ylpeys ja ylimielisyys omia saavutuksiaan kohtaan. Näin käy esimerkiksi silloin, kun ihminen on oman ideologiansa orjuuttamana. Tämä on siis älykkyyden "subtle"-elementti, johon paratiisin käärme rinnastetaan. (ks. liite 2: ote 11.) Näin ollen jotta suomenkielisestä otteesta voitaisiin tehdä sama tulkinta, täytyy sanan "subtle" suomenkielisen vastineen kantaa mukanaan samoja konnotaatioita ja merkityksiä.

Suomenkielisessä versiossa vastaava ilmaisu on "käärme oli kavalin kaikista". Sana "kavala" on kyllä toimiva vastine, mutta vain jos halutaan korostaa "subtle"-sanana negatiivisia viittauksia. Toisin sanoen kavala rinnastetaan suomeksi harvoin mihinkään positiiviseen, jolloin Jordan Petersonin tulkinnan mukaiset älykkyyden positiiviset puolet jäävät huomiotta. (ks. liite 2: ote 11.) Näin ollen tämän otteen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on vain keskitasoinen, sillä lukija ei välttämättä osaa yhdistää käärmettä myös älyllisyyden positiivisiin aspekteihin, eli siis tulkintaerot ovat myös mahdollisia.

Ote 12

Englanninkielisessä otteessa on jälleen kaksi hermeneuttisesti merkittävää seikkaa "the eyes of them both were opened", "knew that they were naked" ja "made themselves aprons". Jordan Petersonin tulkinnan mukaan silmien avautuminen implikoi tässä sitä, että aikaisemmin

luonnollisesti esiintyi tila, jossa silmät eivät olleet avautuneet, ja että silmien avautuminen johti siihen, että ihminen huomasi olevansa alasti. Tätä taas seuraa Petersonin kysymys, mitä tarkoittaa tämän otteen kontekstissa ihmisen oman alastomuuden huomaaminen. Hänelle kyseessä on selkeästi haavoittuvaisuuden huomaaminen; sen tajuaminen, että maailmassa voi satuttaa itsensä. Näin ollen ihminen sitten teki itselleen vaatteet, jotta ei olisi alasti ja haavoittuva. (ks. liite 2: ote 12.)

Suomenkielisessä otteessa hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on siis riippuvainen siitä, että otteesta käy selkeästi ilmi silmien avautuminen, alastomuuden kokeminen silmien avautumisen jälkeen ja vaatteisiin pukeutuminen reaktionä tuohon alastomuuden kokemiseen. Vastaavat ilmaisut suomenkielisessä otteessa ovat ”heidän silmänsä avautuivat”, ”he huomasivat olevansa alasti” ja ”kietoivat ne vyötärölleen”. (ks. liite 2: ote 12.) Näiden ilmaisujen perusteella suomenkielisessä tekstissä toistuu siis sama syy-seuraussuhde kuin englanninkielisessäkin tekstissä, joten lukija voi seurata samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyä täten samaan tulkinnalliseen lopputulokseen. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on siis korkea.

Ote 13

Otteessa 13 esiintyy jälleen vain yksi hermeneuttisesti merkittävä seikka, mutta hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on korkea ja lukijan on helppo päätyä samaan tulkintaan kuin Jordan Peterson.

Englanninkielisessä tekstissä esiintyvä hermeneuttisesti merkittävä ilmaisu on ”hid themselves from the presence of the Lord God”. Petersonille tämä ote liittyy jälleen ihmisen haavoittuvaisuuden huomaamiseen itsetietoisuuteen heräämisen seurauksena. Otteesta voi nimittäin olettaa, että ennen alastomuutta (haavoittuvaisuuden huomaamista) ihmisellä ei ollut tarvetta piiloutua Jumalan katseen alta, ja mikäli hyväksytään se ajatus, että Jumalan kanssa kulkeminen viittaa psykologisessa ja metafysisessä mielessä ihmisen valintaan elää rehellisesti, rohkeasti ja kaihtelematta, kivun ja tuskan pelko on juuri se, joka estää ihmisen elämästä tällä tavoin. Toisin sanoen Petersonin tulkinnan mukaan, se että Aatami ja Eeva piileskelevät Jumalalta tässä otteessa on suoraan rinnastettavissa ihmisen riittämättömyyden tunteeseen, joka estää ihmistä elämästä elämäänsä ”jumalallisella” tavalla. (ks. liite 2: ote 13.)

Jotta suomenkielinen ote olisi siis hermeneuttisesti vastaava englanninkielisen otteen kanssa, täytyy siitä löytyä selkeä ja tarkoituksenmukainen ilmaisu ihmisen halusta piiloutua Jumalalta ja tämän

katseelta. Vastaava ilmaisu suomenkielisessä otteesta on: ”menivät Jumalaa piiloon”. Tästä otteesta käy selvästi ilmi, että ”menemällä piiloon” Aatami ja Eeva tietoisesti valitsivat piiloutumisen ja täten Jumalan katseen välttelemisen. Myös suomenkielisessä tekstissä siis implikoidaan siihen, että Aatami ja Eeva pakoilivat Jumalaa juuri tuntemansa häpeän tähden. (ks. liite 2: ote 13.) Analyysin perusteella hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on täten jälleen korkea, eli lukijan on helppo seurata samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyä samaan tulkinnalliseen lopputulokseen.

Ote 14

Otteessa 14 englanninkielinen teksti sisältää jälleen vain yhden hermeneuttisesti merkittävän ilmaisen: ”whom thou gavest to be with me, she gave me”. Petersonin tulkinnan mukaan tämä ote sotii täysin modernien feministien käsitystä vastaan siitä, että Aatamin ja Eevan tarina maalaisi juuri Eevan koko ihmiskunnan viholliseksi, sillä tämä ote näyttää Aatamin erittäin huonossa valossa. Kyseisessä otteessa Aatami on nimittäin heti valmis syyttämään Eevaa ennen itseään ja päätyy syyttämään myös Jumalaa siitä, että tämä loi Eevan. Käytännössä siis Aatami ei ota vastuuta omista teoistaan, vaan vierittää vastuun heti jonkun toisen niskoille. (ks. liite 2: ote 14.)

Jotta suomenkielisestä otteesta voitaisiin siis tehdä sama tulkinta kuin englanninkielisestä otteesta, täytyy siitä käydä selkeästi ilmi sekä Aatamin syyttelevä suhtautuminen Eevaa kohtaan että syyttelevän sormen osoittaminen itse Jumalaa kohtaan. Vastaava ilmaisu suomenkielisessä versiossa on ”nainen, jonka sinä annoit minulle kumppaniksi, antoi minulle”. Ilmaisussa ei ole siis epäilystäkään siitä, että Aatami yrittää vierittää vastuun itseltään, sillä virkkeessä korostetaan, että syy on ”naisen, joka antoi minulle” ja ”naisen, jonka sinä annoit”. (ks. liite 2: ote 14.) Näin ollen analyysi paljastaa, että englanninkielisen ja suomenkielisen otteen välillä vallitsee korkea hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus ja lukijan on helppo päätyä samaan tulkintaan Jordan Petersonin kanssa.

Ote 15

Englanninkielisessä otteessa on yhteensä kolme hermeneuttisesti merkittävää seikkaa: ”cursed is the ground for thy sake”, ”in sorrow”, ”all the days of thy life”. Petersonin tulkinnan mukaan tämä ote symboloi työnteen tarpeen syntyä ihmiselle, ja hän määrittelee työnteen tekona, jossa

nykyhetken mukavuus uhrataan paremman tulevaisuuden vuoksi. Työ on siis toisin sanoen Aatamin rangaistus, jonka hän sai osakseen tietoisuuteen heräämisen ja haavoittuvaisuutensa tunnistamisen tähden, ja vaikka ihminen tekisi elämänsä aikana kuinka paljon työtä tahansa, se ei koskaan ole tarpeeksi, sillä maailmasta eivät uudet ongelmat koskaan tule loppumaan. (ks. liite 2: ote 15.)

Näin ollen suomenkielisestä otteesta pitää siis löytyä samankaltaiset viittaukset työnteon rangaistusmaiseen syntyyn ja sen ikuiseen luonteeseen, jotta lukija voisi päätyä samaan tulkintaan kuin Peterson. Suomenkielisessä versiossa esiintyvät ilmaisut ovat seuraavat: ”olkoon maa sinun takiasi kirottu”, ”kovalla työllä” ja ”niin kauan kuin elät”. Analyysin perusteella suomenkieliset vastineet sisältävät vielä selkeämmät viittaukset työnteon kirusmaiseen syntyyn kuin englanninkieliset hermeneuttisesti tärkeät seikat, sillä suomenkielisessä tekstissä ”sorrow”-sanon vastine on suoraan ”kova työ”. Työnteon ikuisuus käy myös selkeästi suomenkielisestä tekstistä esiin, sillä sen viitataan kestävän Aatamin elämän loppuun asti. (ks. liite 2: ote 15.) Näiden seikkojen perusteella voidaan siis todeta, että ote 15 sisältää korkean hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden. Suomenkielisen tekstin lukija voi täten seurata samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson ja päätyä samaan tulkintaan.

6.3. Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers – Otteet 16-20

Ote 16

Otteessa 16 on kaksi hermeneuttisesti merkittävää seikkaa: ilmaukset ”the firstlings of his flock and of the fat thereof” ja ”had respect unto Abel and to his offering”. Petersonin mukaan tässä otteessa on kyse kahdesta asiasta: Ensinnäkin siitä, että tekstissä implikoidaan Aabelin tekevän hieman enemmän työtä – tai toisin sanoen uhraavan nykyhetkestä tulevaisuuden tähden – kuin Kain, minkä tähden Jumala on suosiollisempi Aabelia kohtaan. Suurempaan työn määrään viittaa siis Aabelin uhrauksen korkea laatu. Toisekseen tässä otteessa yritetään tuoda julki myös elämän ja olemassaolon arvaamattomuus, eli toisin sanoen Jumala sattuu vain pitämään Aabelista enemmän. (ks. liite 3: ote 16.)

Jotta suomenkielisestä otteesta voitaisiin esittää sama tulkinta, täytyy sen siis sisältää viittaukset siihen, että Aabelin työn määrä tuntuu olevan suurempi ja se, että Jumala kunnioittaa Aabelia siitä. Suomenkielisen otteen vastaavat ilmaisut ovat: ”lampaidensa esikoiskaritsoja ja niiden rasvaa”

ja ”Herra katsoi suopeasti Abeliin ja hänen uhriinsa”. Viittauksista käy selkeästi ilmi, että Aabel tosiaan tarjosi Jumalalle korkean tason uhrauksen esikoiskaritsojen muodossa ja että Jumala koki Aabelin onnistuneen tästä hyvästä, sillä hän kasti Abelia ”suopeasti”. (ks. liite 3: ote 16.) Näin ollen tässä otteessa esiintyvä hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden taso on korkea, joten lukija voi helposti päätyä samaan tulkinnalliseen lopputulokseen kuin Jordan Peterson.

Ote 17

Otteessa 17 englanninkielisessä tekstissä esiintyvät hermeneuttisesti merkittävät seikat ovat seuraavat: ”he had not respect”, ”very wroth”, ”his countenance fell”. Jordan Petersonin tulkinnan mukaan tämän otteen keskeisin asia on se, että Jumalan reaktio sai Kainin raivonvaltaan Jumalaa ja täten koko maailmaa kohtaan. Hänen mukaansa ”countenance fell”-ilmaisuu viittaa masennukseen, katkeruuteen ja vihaan. ”Wroth”-sana taas tarkoittaa raivoa. Näin ollen Kain ei todellakaan ollut iloinen siitä, miten Jumala suhtautui hänen uhraukseensa. (ks. liite 3: ote 17.)

Suomenkielisestä otteesta pitää siis käydä selkeästi ilmi se, että Jumala ei arvostanut Kainin uhrausta ja se, kuinka suurta Kainin katkeruus ja raivo hänen kohtaamaansa tilannetta ja Jumalaa kohtaan olivat tuona kyseisenä hetkenä. Suomenkielisessä otteessa vastaavat ilmaisut ovat: ”puoleen hän ei katsonut”, ”suuttui kovin” ja ”ja hänen katseensa synkistyi”. Heti alkuun analyysi paljastaa, että ilmaisu ”puoleen hän ei katsonut” on sinänsä ongelmallinen tulkinnan kannalta, sillä siitä ei saa kuvaa, että Jumala tuomitsisi ja negatiivisesti arvostelisi Kainin uhrausta aivan yhtä vahvasti ja selkeästi kuin englanninkielisessä versiossa. Kainin reaktio kuitenkin Jumalan toimiin on kuitenkin hyvin samankaltainen, sillä ”suuttui kovin” ja ”katseensa synkistyi” viittaavat samalla tavalla suureen raivoon ja katkeruuteen kuin englanninkieliset vastineet. (ks. liite 3: ote 17.) Näin ollen tämän otteen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on keskitasoinen, sillä lukijan on kyllä mahdollista seurata Jordan Petersonin hermeneuttista spiraalia ja päätyä samaan tulkintaan, mutta tulkintaerot ovat myös mahdollisia ”puoleen hän ei katsonut”- ilmaisun tähden.

Ote 18

Otteessa 18 esiintyvät englanninkieliset hermeneuttisesti merkittävät seikat ovat ”doest well”, ”thou not be accepted”, ”doest not well, sin lieth at the door” ja ”shalt rule over him”. Jordan Petersonin tulkinnan mukaan tämän otteen ydin on siinä, että otteeseen sisältyy Jumalan vihje siitä,

että jos asiat menevät ihmisellä huonosti, syytä saattaa löytyä ihmisestä itsestään. Toisin sanoen, jos ihminen toimisi oikein, myös asiat sujuisivat paremmin. Tähän Jumala kuitenkin lisää, että ihminen on itse kutsunut synnin ovelle, joka käytännössä taas tarkoittaa sitä, että ihminen kyllä tietää tekevänsä väärin ja täten tunnistaa olevansa vastuussa omasta tilanteestaan, muttei siitä huolimatta tee asialle mitään. (ks. liite 3: ote 18.)

Täten siis jotta suomalaisen otteen perusteella voitaisiin päätyä samaan tulkintaan, siitä pitää käydä selvästi ilmi, että Jumala vihjaa kyllä keinon parantaa tilanne ja että Jumala myös toteaa synnin olevan ihmisen kutsuma ja täten ihmisen vapaan tahdon hallittavissa. Suomenkielisessä otteessa vastaavat ilmaisut ovat: ”teet oikein”, ”voit kohottaa katseesi”, ”jos et tee, on synti ovella vaanimassa” ja ”sinun on pidettävä se kurissa”. Analyysin perusteella voidaan todeta, että ”voit kohottaa katseesi” ei ainakaan täysin vastaa englanninkielistä tekstiä, sillä suomenkielisestä tekstistä saa enemmänkin sen kuvan, että tällä Kainin raivo hälvenisi kuin että tilanne muuttuisi paremmaksi. Luonnollisesti raivon hälventymisen voidaan tulkita johtuvan tilanteen paranemisesta, mutta tämä ei käy suomenkielisestä versiosta yhtä selkeästi ilmi kuin englanninkielisestä. Muuten suomenkielistä otetta voi tulkita samoin kuin englanninkielistä, sillä synnin ja huonon teon syy-seuraussuhde nousee hyvin esiin ”jos et tee, on synti ovella vaanimassa”-ilmaisun tähden, ja ”sinun on pidettävä se kurissa”-ilmaisusta voidaan päätellä, että synti on kuitenkin ihmisen oman tahdon alainen. (ks. liite 3: ote 18.) Näiden ilmaisujen perusteella otteessa 18 esiintyy siis keskitason hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus, sillä ”voit kohottaa katseesi” tarjoaa mahdollisuuden tulkintaeroille, mutta muista ilmaisuista voidaan tehdä helposti samat tulkinnat kuin englanninkielisestäkin versiosta.

Ote 19

Otteessa 19 esiintyy vain yksi hermeneuttisesti merkittävä ilmaisu: ”greater than I can bear”. Jordan Petersonin mukaan tämä ote voidaan tulkita viittaamaan siihen, että tietyt teot elämässä ja todellisuudessa – kuten veljensä murhaaminen – ovat niin kamalia ja kaiken murskaavia, ettei niiden seurauksia voi paeta tai edes kestää. Näin ollen Kainin rangaistus Abelin murhasta on kärsiä siitä ikuista syyllisyyttä, tuskaa ja kärsimystä. Jotta siis suomenkielisestä otteesta voitaisiin tehdä sama tulkinta, täytyy sen sisältää selkeä viittaus siihen, ettei Kain omasta mielestään kykene selviämään Jumalan langettamasta rangaistuksesta. (ks. liite 3: ote 19.)

Suomenkielisessä otteessa englanninkielisen tekstin hermeneuttisesti merkittävän seikan vastine on: ”minulle liian raskas kantaa”. Tämä kielii ilman epäilystäkään siitä, että Kain koki rangaistuksen liian suureksi ja täten ei koe selviävänsä sen tuomasta taakasta koskaan. (ks. liite 3: ote 19.) Näin ollen tämän otteen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on korkea, eli lukijan on helppo seurata Jordan Petersonin hermeneuttista spiraalia ja päätyä samaan tulkintaan myös suomenkielisestä tekstistä.

Ote 20

Ote 20 sisältää myös vain yhden hermeneuttisesti merkittävän seikan: ”vengeance shall be taken on him sevenfold”. Petersonille tämä ote edustaa opetusta siitä, että kostonkierre ei koskaan johda mihinkään hyvään lopputulokseen. Näin ollen siis Jumala kieltää muita kostamasta Kainille Aabelin murhan, sillä tämä luonnollisesti johtaisi vain uusiin murhiin ja kauheuksiin. Ote on siis Petersonin mukaan opetus ensisijaisesti koston turhuudesta. (ks. liite 3: ote 20.) Jotta suomalaisesta tekstistä voitaisiin päätyä samaan tulkintaan, täytyy siitä löytyä selkeä viittaus siihen, että Jumala todellakin uhkaa, että Kainin tappaja saa osakseen vieläkin suuremman rangaistuksen (kostonkierre).

Suomenkielisessä otteessa vastaava hermeneuttinen ilmaisu esiintyy seuraavasti: ”kostettakoon seitsenkertaisesti sille”. Tästä ilmauksesta käy samaan tapaan kuin englanninkielisestä tekstistä siis hyvin selkeästi ilmi Jumalan varoitus Kainin tappamisen seurauksista. Seitsenkertainen kuulostaa nimittäin suurelta määrältä kulttuurista taikka kielestä riippumatta. (ks. liite 3: ote 20.) Näin ollen tämän otteen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus on suuri, jolloin lukija voi muodostaa saman tulkinnan kuin Jordan Peterson.

7. Lopuksi

Tässä luvussa esitän tutkielmani analyysiosuuden perusteella syntyneet loppupäätelmät ja ehdotan jatkotutkimusmahdollisuuksia. Pohdin myös sitä, osuiko tutkielmani alussa esittämäni hypoteesi oikeaan.

Analyysin perusteella on hyvin helppo todeta, että valitsemaani aineistoon ei sisällynyt lähes ainoatakaan hermeneuttista seikkaa, joka olisi aiheuttanut suuria eroja taikka ristiriitoja Jordan Petersonin englanninkielisen tekstin pohjalta tekemän hermeneuttisen tulkinnan ja suomenkielisen tekstin välillä. Muutamit poikkeukset olivat otteet, joissa hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus oli keskitasoinen, mutta näissäkin tapauksissa Jordan Petersonin tekemä tulkinta oli kyllä helposti muodostettavissa. Näin ollen siis lähestulkoon jokaisessa aineistoon sisältyneessä otteessa hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus oli korkea, eli suomenkielinen lukija pystyi helposti seuraamaan Petersonin hermeneuttista spiraalia ja päätyä samaan tulkinnalliseen lopputulokseen.

Lähes jokaisessa otteessa, jotka sisälsivät korkean hermeneuttisen vastaavuuden, ne kielelliset seikat, joiden avulla lukija pystyi seuraamaan samaa hermeneuttista spiraalia kuin Jordan Peterson, liittyivät juuri sanojen kantamiin konnotaatioihin tai vivahteisiin. Toisin sanoen englanninkielisessä tekstissä esiintyvien hermeneuttisten seikkojen ja niiden suomenkielisessä tekstissä esiintyvien vastineiden laajamittaiset ja syvällisemmät merkitykset olivat tarpeeksi samankaltaisia, jotta samanlainen tulkinta oli mahdollista saada aikaan. Syyksi tähän voisi uskoa olevan se, että Raamatun kääntäminen on jollakin tapaa nykyään hyvin uskollista suhteessa lähdetekstiin. Asia voi hyvinkin olla näin, sillä *Raamatun* ”tuoreet käännökset auttavat varmistamaan, että uudet sukupolvet ymmärtävät tekstiä ja pystyvät omaksumaan sitä” (Piplia.fi). Niissä otteissa taas, joihin sisältyi keskitasoinen hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus, mahdolliset tulkintaerot syntyivät erityisesti siitä, ettei merkittävien englanninkielisten hermeneuttisten sanojen ja niiden vastineiden konnotaatiot kantaneet kaikkia samoja vivahteita ja saattoivat myös sisältää eri merkityksiä. Tämä johti siihen, että lukija pystyi kyllä jokaisessa tapauksessa muodostamaan saman tulkinnan kuin Jordan Peterson, mutta selkeiden tulkintaerojen syntyminen oli myös mahdollista.

Näin ollen koen analyysiosuuteni vastanneen selkeästi alussa esittämiini tutkimuskysymyksiin. Tiivistettynä siis suomenkielisestä versiosta on mahdollista tehdä sama psykologinen tulkinta kuin se, minkä Jordan Peterson on muodostanut vastaavan englanninkielisen tekstin perusteella.

Ensisijaisesti saman tulkinnan onnistumisen taas mahdollistavat samat konnotaatiot ja vivahdemerkitykset englannin- ja suomenkielisten hermeneuttisesti merkittävien seikkojen välillä, ja saman tulkinnan muodostamisen pääasiallinen este oli päinvastaisesti samojen konnotaatioiden ja vivahdemerkitysten puutteet tai erot englannin- ja suomenkielisten tekstien välillä.

Tulosten perusteella myös tutkielman alussa esittämäni hypoteesi osui lähes täysin oikeaan, sillä saman tulkinnan pystyi tekemään lähes jokaisessa tapauksessa kielestä riippumatta. Toki pieniä eroavaisuuksia esiintyi myös, mutta nämä olivat pääasiassa vain kieliopillisia vivahteita. Mukaan kuitenkin mahtui muutama todellinenkin tulkintaero.

Koen että tutkielmaani on hyvä tarkastella myös mahdollisten puutteiden valossa. Näin ollen vaikka onnistuinkin vastaamaan suhteellisen hyvin alussa esittämiini tutkimuskysymyksiini, on syytä pitää mielessä myös analysoimani aineiston koko ja laajuus. On nimittäin täysin mahdollista, että suurempi aineisto olisi voinut tuoda mukanaan uusia näkökulmia, joiden perusteella näkemys hermeneuttisen tulkinnan vastaavuudesta suomen- ja englanninkielisten *Raamatun* otteiden välillä olisi voinut muuttua merkittävästikin. Toinen mahdollinen puute tutkielmassani taas on se, että analyysi kohdistui vain suomeen ja englantiin. Kolmannen kielen lisääminen analyysiin olisi nimittäin saattanut tuoda myös uusia oivalluksia hermeneuttisesta tulkinnasta ja sen välittymisestä kielten välillä.

Kun mahdolliset tutkielmaani koskevat puutteet otetaan huomioon, jatkotutkimuksen kannalta yksinkertainen suunta olisi muun muassa kasvattaa aineistoa ottamalla mukaan loputkin Jordan Petersonin raamatullisten tarinoiden psykologisiin tulkintoihin liittyvät verkkoluennot, sillä laajempi aineisto voisi luonnollisesti tuoda mukanaan erilaisia tuloksia kuin tämän tutkielman valossa saadut. Toinen mahdollisuus taas olisi hyödyntää eri suomenkielistä raamattukäännöstä vertailussa, sillä eri aikakausina käännetyt *Raamatut* sisältävät mitä luultavimmin paljonkin eroavaisuuksia, jotka sitten saattaisivat olla merkittäviä hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden muotoutumisessa. Tietenkin vertailuun olisi mahdollista sisällyttää myös muita kieliä, mutta itse kokisin erityisen kiinnostavaksi selvittää, voiko saman tulkinnan saada aikaan esimerkiksi ei-länsimaisen kielen, kuten Japanin tai Kiinan, perusteella, sillä näin erotetaan ainakin kulttuuriset yhtäläisyydet, jotka saattavat esiintyä länsimaisten kielten välillä.

Loppuun on hyvä vielä mainita, että tämän tutkielman avulla löysin entistäkin suuremman kunnioituksen Jordan Petersonia ja hänen raamatullisia tulkintojaan kohtaan, sillä tutkimustulosten

perusteella ne näyttävät olevan (vähintään länsimaalaisesta) kielestä riippumattomia, sillä suomen ja englannin kielen välillä vallitsevat kielioppierot ovat kuitenkin niin perusteellisia, ettei voida sanoa saman tulkinnan olevan mahdollinen ainakaan kielten samankaltaisuuden takia. Ehkäpä tosiaan on niin, että tietyt tulkinnat ovat parempia kuin toiset, ja Jordan Petersonin psykologinen tulkinta on ymmärrykseltään ja laadultaan niin perustavanluontoinen, että edes kielelliset rajat eivät pysty sitä kumoamaan. Tietenkin kyseessä voi olla vain niin kutsuttu *Raamattua* koskeva kulttuurinen ymmärrys, jonka etenkin länsimaat jakavat keskenään. Suosittelen kuitenkin lämpimästi lukijaa tutustumaan Jordan Petersonin *Raamattua* koskeviin YouTube-luentoihin, sillä niiden tunteminen saattaa parantaa tämän tutkielman syvempää ymmärrystä. Tämän voisi tulkita vaikkapa oman esiymmärryksen asettamisella samalla tasolle kuin tutkielman kirjoittajankin.

Lähteet

Aineisto:

Bible.com. Kirkkoraamattu. 1992 (FB92). Julkaisija: Finnish Bible Society. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.bible.com/fi/versions/330-fb92-kirkkoraamattu-1992>

Jordan B Peterson. *Biblical Series II: Genesis 1: Chaos & Order* 2017. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.youtube.com/watch?v=hdrLQ7DpiWs&t=7572s>

Jordan B Peterson. *Biblical Series IV Adam and Eve Self Consciousness, Evil, and Death* 2017 [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.youtube.com/watch?v=KU1Ua-gNXL4&t=8156s>

Jordan B Peterson. *Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers* 2017. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.youtube.com/watch?v=44f3mxcsI50&t=7640s>

Muut kirjalliset lähteet:

Cooper, J.C 1984. *Symbolien maailma – Unet, kuvat, ennusmerkit*. Alkuteos: *Symbolism – The Universal Language*. The Aquarian Press, Wellinborough, Northamptonshire. Halivaara, Esko (käänt.). Kirjapaja, Hämeenlinna

Gustavsson, Stefan 2007. *Mihin uskomme perustuu?* Alkuteos: Kristen på goda grunder. SESG-Media, Tukholma. Haataja, Teemu & Nieminen, Pekka (käänt.). Kustannus Oy Uusi Tie, Ryttylä.

Kankaanniemi, Matti 2019. *Jordan B. Peterson ilmiö*. Matti Kankaanniemi ja Warelia 2019.

Nida, Eugene Albert 1964. *Toward a science of translating: with special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. Leiden: Brill

Pihkala, Juha 2009. *Uskoa tiedosta ja tietoa uskosta. Johdatus dogmatiikkaan*. Edita, Porvoo.

Tuukkanen, Maija 2014. *Erilainen käänös – erilainen tulkinta? Neljän raamatunkäännöksen välisten merkityserojen vertailua*. Tampereen yliopisto. Kieli-, käänös- ja kirjallisuuden yksikkö. Pro gradu - tutkielma.

Muut sähköiset lähteet:

Bernd Stefanink & Ioana Bălăcescu. Scielo. *The Hermeneutical Approach in Translation Studies*. 2017. [Verkkosivu]. Saatavilla osoitteessa: http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S2175-79682017000300021 (Luettu 14.4.2021.)

Jordanbpetererson.com. *About Jordan Peterson*. 2021. [Verkkosivu]. Saatavilla osoitteessa: <https://www.jordanbpetererson.com/about/> (Luettu 11.3.2021.)

Jordan B Peterson. *Biblical Series I: Introduction to the Idea of God* 2017. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.youtube.com/watch?v=f-wWBG06a2w&t=6648s>

Jordan B Peterson. *Biblical Series III: God and the Hierarchy of Authority* 2017. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: https://www.youtube.com/watch?v=R_GPAI_q2QQ&t=54s

Piplia.fi. Raamatunkäännöstyö. 2021. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.piplia.fi/kansainvalinen-tyo/raamatunkaannostyo/> (Luettu 9.3.2021.)

Piplia.fi. Raamatunkäännöstyön tilastot. 2021. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://www.piplia.fi/raamattu/raamatunkaannostyontilastot/> (Luettu 8.5.2021.)

Raamattu.fi. *Raamattu 1992*. 2021. [Verkkosivu]. Saatavilla osoitteessa: <https://raamattu.fi/kaannokset/KR92> (Luettu 2.5.2021.)

Suomen evankelisluterilainen kirkko.fi. *Eksegeetiikka*. 2021. [Verkkosivu]. <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Eksegeetiikka> Luettu 12.3.2021. (Luettu 9.3.2021.)

Suojanen, Tytti; Koskinen, Kaisa; Tuominen, Tiina 2012. *Käyttäjakeskeinen kääntäminen*. Tampere Studies in Language, Translation and Literature, Series B1. Saatavilla osoitteessa: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/66333> (Luettu 4.4.2021.)

Stolze Radegundis. ResearchGate. *The Hermeneutic Approach in Translation*. 2008. [Verkkosivu]. Saatavilla osoitteessa: https://www.researchgate.net/publication/49617616_The_hermeneutic_approach_in_translation_The_hermeneutic_approach_in_translation (Luettu 18.4.2021.)

Theodore George. *Stanford Encyclopedia of Philosophy. Hermeneutics*. 2020. [Verkkosivu] Saatavilla osoitteessa: <https://plato.stanford.edu/entries/hermeneutics/> (Luettu 15.4.2021.)

Liitteet

Liite 1 - Biblical Series II: Genesis 1: Chaos & Order – Otteet 1-4

Ote 1

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>1. In the beginning, God created the heavens and the earth.</p> <p>2. The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters (<i>Biblical Series II: 18:49.</i>)</p>	<p>“The without form and void and the deep idea is associated with this notion of endless deep potential”. (<i>Biblical Series II: 19:47-19:54</i>)</p>	<p>“Without form”</p> <p>“Void”</p> <p>“Deep”</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>In the beginning, God created the heavens and the earth.</p> <p>The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters (<i>Biblical Series II: 18:49.</i>)</p>	<p>1. Alussa Jumala loi taivaan ja maan.</p> <p>2. Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan henki liikkui vetten yllä. (<i>Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 1, Luominen. Jakeet 1-2.</i>)</p>	<p>On.</p> <p>Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: suuri</p>

Ote 2

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>3. And God said, "Let there be light," and there was light.</p> <p>4. And God saw that the light was good.</p> <p>And God separated the light from darkness.</p> <p>5. God called the light Day, and the darkness he called Night.</p> <p>And there was evening and there was morning, the first day.</p> <p>(<i>Biblical Series II: 44:54.</i>)</p>	<p>"For light to be created is associated in some sense with the emergence of conscious being." (<i>Biblical Series II: 44:16-44:24.</i>)</p> <p>"The spirit of the structure manifests itself and produces the fundamental divisions of experience." (<i>Biblical Series II: 44:43-44:50.</i>)</p> <p>"The act of naming is repeated continually through the first chapters of the Bible and the reason for that is this continued emphasis on the importance of consciousness and conscious articulation and speech." (<i>Biblical Series II: 46:00-46:13.</i>)</p>	<p>"Let there be light"</p> <p>"God separated"</p> <p>"God called"</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>And God said, "Let there be light," and there was light.</p> <p>And God saw that the light was good.</p> <p>And God separated the light from darkness.</p> <p>God called the light Day, and the darkness he called Night.</p> <p>And there was evening and there was morning, the first day.</p> <p>(<i>Biblical Series II: 44:54.</i>)</p>	<p>3. Jumala sanoi: »Tulkoon valo!» Ja valo tuli. 4. Jumala näki, että valo oli hyvä. Jumala erotti valon pimeydestä, 5. ja hän nimitti valon päiväksi, ja pimeyden hän nimitti yöksi. Tuli ilta ja tuli aamu, näin meni ensimmäinen päivä. (<i>Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 1. Luominen, Jakeet 3-4.</i>)</p>	<p>On.</p> <p>Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: suuri</p>

Ote 3

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
9. And God said, "Let the waters under the heavens be gathered together into one place, and let the dry land appear." And it was so. 10. God called the dry land Earth, and the waters that were gathered together he called Seas. And God saw that it was good. (<i>Biblical Series II: 1:01:14.</i>)	"In this God says that it was good, and I've thought of that a lot, because the question is something like, well, is something better than nothing, 'cause that's a really good question. And I've thought of two things in relation to that. And one is, well, maybe it depends on how you are. Because it could be that there are ways of being in the world that justify the world and there are ways of being in the world that make the world unbearable. And I believe that the narrative that runs through the biblical stories is precisely a dialogue between those two types of being. (<i>Biblical Series II: 1:05:06–1:05:38.</i>)	"And God saw that it was good."

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
And God said, "Let the waters under the heavens be gathered together into one place, and let the dry land appear." And it was so. God called the dry land Earth, and the waters that were gathered together he called Seas. And God saw that it was good. (<i>Biblical Series II: 1:01:14.</i>)	9. Jumala sanoi: »Kokoontukoot taivaankannen alapuolella olevat vedet yhteen paikkaan, niin että maan kamara tulee näkyviin.» Ja niin tapahtui. 10. Jumala nimitti kiinteän kamaran maaksi, ja sen paikan, mihin vedet olivat kokoontuneet, hän nimitti mereksi. Ja Jumala näki, että niin oli hyvä. (<i>Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 1. Luominen, Jakeet 9-10.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea.

Ote 4

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>27. So God created man in his own image, in the image of God he created him; male and female he created them. (<i>Biblical Series II: 1:34:30.</i>)</p> <p>28. And God blessed them. And God said to them, "Be fruitful and multiply and fill the earth and subdue it, and have dominion over the fish of the sea and over the birds of the havens and over every living thing that moves on the earth." (<i>Biblical Series II: 1:35:03.</i>)</p>	<p>"In this story, the males and females are basically created at the same time[...] the two sexes are created simultaneously and they both carry with them the divine stamp, which is very equalitarian and very appropriate and unbelievably advanced. That's what it looks like to me. (<i>Biblical Series II: 1:33:44–1:35:03.</i>)</p>	<p>"in the image of God he created them."</p> <p>"male and female he created them."</p> <p>"and subdue it, and have dominion over"</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>27. So God created man in his own image, in the image of God he created him; male and female he created them. (<i>Biblical Series II: 1:34:30.</i>)</p> <p>28: And God blessed them. And God said to them, "Be fruitful and multiply and fill the earth and subdue it, and have dominion over the fish of the sea and over the birds of the havens and over every living thing that moves on the earth." (<i>Biblical Series II: 1:35:03.</i>)</p>	<p>27. Ja Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät. 28. Jumala siunasi heidät ja sanoi heille: »Olkaa hedelmälliset, lisääntykää ja täyttäkää maa ja ottakaa se valtaanne. Vallitkaa meren kaloja, taivaan lintuja ja kaikkea, mikä maan päällä elää ja liikkuu.» (<i>Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 1. Luominen, Jakeet 27-28.</i>)</p>	<p>On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea</p>

Liite 2 – Biblical Series IV: Adam and Eve: Self-Consciousness, Evil, and Death – Otteet 5-15

Ote 5

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>Thus the heavens and the earth were finished, and all the host of them. And on the seventh day God ended his work which he had made; and he rested on the seventh day from all his work which he had made. And God blessed the seventh day, and sanctified it: because that in it he had rested from all his work which God created and made. (<i>Biblical Series IV: 55:29.</i>)</p>	<p>“So there’s wisdom here too – and this alludes to the Adam and Eve story near the end –you’re self-conscious, you discover the future, you have to work. Well, then the question is how much should you work and one answer is you better bloody well work all the time because no matter how much work you do you’re not solving your problems. [...] Well, what happens if you do that? Well, then you die. That’s not a good solution so maybe you should rest, and so how does that rest get instantiated? Well, it’s not easy to tell, but one way to do it, let’s say conceptually, is to say, look, even God had to rest one day a week.” (<i>Biblical Series IV: 57:12-58:00.</i>)</p>	<p>“God ended his work” “he rested on the seventh day from all his work” “And God blessed the seventh day, and sanctified it”</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>1. Thus the heavens and the earth were finished, and all the host of them. 2. And on the seventh day God ended his work which he had made; and he rested on the seventh day from all his work which he had made. 3. And God blessed the seventh day, and sanctified it: because that in it he had rested from all his work which God created and made. (<i>Biblical Series IV: 55:29.</i>)</p>	<p>1. Näin tulivat valmiiksi taivas ja maa ja kaikki mitä niissä on. 2. Jumala oli saanut työnsä päätökseen, ja seitsemäntenä päivänä hän lepäsi kaikesta työstään. 3. Ja Jumala siunasi seitsemännen päivän ja pyhitti sen, koska hän sinä päivänä lepäsi kaikesta luomistyöstään. (<i>Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 2, Ihminen paratiisissa: Jakeet 1-3.</i>)</p>	<p>On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea</p>

Ote 6

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
7. And the Lord God formed man out of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living soul. (<i>Biblical Series IV: 1:00:32.</i>)	“Well, you know there’s some archaic thinking in there; the breath is life, right? That’s psyche, that’s spirit, that’s inspiration, that’s respiration [...] and the reason that people associated life with breath, well that’s not so foolish, you know. I mean you’re breathing, man, and it’s something you do all the time, and when you die you stop breathing, and so the idea that there’s something integral to life about breathing is a perfectly reasonable supposition. [...] And then to associate the act of creation with the act of, first of all, inspiration, and respiration, and the breathing of life into something that was inanimate is not a bad for a one-sentence description.” (<i>Biblical Series IV: 59:10-59:52.</i>)	“breathed into his nostrils the breath of life”

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
7. And the Lord God formed man out of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living soul. (<i>Biblical Series IV: 1:00:32.</i>)	7. Ja Herra Jumala muovasi maan tomusta ihmisen ja puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen. Näin ihmisestä tuli elävä olento. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 2, Ihminen paratiisissa: Jae 7.</i>)	On, mutta tulkintaeroja voi esiintyä. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: keskitasoinen

Ote 7

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
9. And out of the ground made the Lord God to grow every three that is pleasant to the sight, and good for food; the tree of life also in the midst of the garden, and the tree of knowledge of good and evil. (<i>Biblical Series IV: 1:00:40.</i>)	“And so the tree of the knowledge of good and evil is an abstraction across trees and it’s trying to say here’s something that’s common across trees. It’s a fruit that’s common across trees. It’s something like that, and so the fruit that is common across trees is something you might call food. [...] the food that’s stable across the entire domain of food, isn’t food, it’s information. And we use the same bloody circuits in our brain to forage for information that squirrels use to forage for food – that animals use to forage for food – it’s the same circuit. And why is that? It’s because we figured out that knowing where things is, knowing where the food is, is more important than having the food, and so knowing where the food is, is a form of meta food, information is a form of meta food.” (<i>Biblical Series IV: 1:05:02-1:05:49.</i>)	“and good for food” “the tree of knowledge of good and evil”

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
9. And out of the ground made the Lord God to grow every three that is pleasant to the sight, and good for food; the tree of life also in the midst of the garden, and the tree of knowledge of good and evil. (<i>Biblical Series IV: 1:00:40.</i>)	9. Herra Jumala kasvatti maasta esiin kaikenlaisia puita, jotka olivat kauniita katsella ja joiden hedelmät olivat hyviä syödä, ja paratiisin keskelle hän kasvatti elämän puun sekä hyvän- ja pahantiedon puun. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 2, Ihminen paratiisissa: Jae 9.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden taso: korkea.

Ote 8

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
20. And Adam gave names to all cattle, and to the fowl of the air, and to every beast of the field; but for Adam there was not found an help meet for him (<i>Biblical Series IV: 1:12:27</i>).	“Why does God care what Adam calls the animals? The answer seems to be associated again with the magic of speech. [...] The thing isn’t quite real till you name it. [...] It carves it out from all that underlying chaos and makes it into a grippable entity that you can then contend with. (1:12:42-1:13:33.)	“And Adam gave names”

Vertailu:

Suomenkielinen ote	Englanninkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
20. And Adam gave names to all cattle, and to the fowl of the air, and to every beast of the field; but for Adam there was not found an help meet for him (<i>Biblical Series IV: 1:12:27</i>).	20. Näin ihminen antoi nimet kaikille karjaeläimille, kaikille linnuille ja kaikille villieläimille. Mutta ihmiselle ei löytynyt sopivaa kumppania. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 2, Ihminen paratiisissa: Jae 20.</i>)	On. Hermeneuttisen vastaavuuden taso: korkea.

Ote 9

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
24. Therefore shall a man leave his father and his mother, and shall cleave unto his wife, and they shall be one flesh (<i>Biblical Series IV: 1:19:51</i>).	<p>“There’s an injunction there. [...] I tell you, people who don’t do that, they have a hell of time in their marriage. And so, this is a good thing to know if you are married or if you are planning to get married. [...] You know we have a very strong orientation towards our parents, and for good reason. [...] That’s secondary since you’re married, and failure to do that makes your marriage collapse and then you deserve it to collapse because it is a reflection of your pathological immaturity and your unwillingness to extract yourself from the [...] grip of the parents. (<i>Biblical Series IV: 1:20:02-1.20.49.</i>)</p> <p>“There’s a deep injunction here. It’s very complicated. So one of the ideas is that the original Adam wasn’t a man, like a separate man. It was more like a hermaphroditic being and in that hermaphroditic being there was a kind of undifferentiated perfection and then that was split into male and female, and then that part of the goal of human beings is to reunite as the singular unity that re-establishes the initial perfection. That’s actually the goal of marriage from a spiritual perspective. (<i>Biblical Series IV: 1:20:45-1:21:14.</i>)</p>	<p>“shall a man leave his father and mother”</p> <p>“shall cleave unto his wife”</p> <p>“they shall be one flesh.”</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
24. Therefore shall a man leave his father and his mother, and	24. Siksi mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi.	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea.

shall cleave unto his wife, and they shall be one flesh (1:19:51).	(<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 2, Ihminen paratiisissa: Jae 24.</i>)	
--	--	--

Ote 10

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
25. And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed. (<i>Biblical Series IV: 1:34:52.</i>)	<p>“There’s this intimation that – of two things – number one is there was a point in time when human beings were naked and they weren’t ashamed of it and there is a point of time, which is now, where they’re naked and they are ashamed of it, and then the question is, well, what’s the association with nakedness and shame.” (<i>Biblical Series IV: 1:35:01-1:35:17.</i>)</p> <p>“Hairlessness in an interesting thing, but it certainly does make us exposed to the world in a way that animals that have a covering fur aren’t. And then we are upright, which is very strange because most animals aren’t [...] when you’re standing up nude your, let’s call it psychophysiological quality is on painful display.” (<i>Biblical Series IV: 1:38:04-1:38:30.</i>)</p> <p>“This story makes a case that at some point we weren’t like that [...] but at some point that changed” (<i>Biblical Series IV: 1:40:16-1:40:23.</i>)</p>	<p>“both naked” “were not ashamed.”</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
25. And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed (<i>Biblical Series IV: 1:34:52</i>).	25. Ja he olivat molemmat alasti, mies ja hänen vaimonsa, eivätkä he tunteneet häpeää. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 2, Ihminen paratiisissa: Jae 25.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea.

Ote 11

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
1. Now the serpent was more subtle than any beast of the field which the Lord God had made. And he said unto woman, Yea, hath God said, Ye shall not eat of every tree of the garden? (<i>Biblical Series IV: 1:40:31</i>).	<p>“In the Genesis story, Satan is weirdly associated with the serpent and I’ll tell you that’s a tough one to sort out because in the story of Adam and Eve there’s no indication whatsoever that the serpent who tempts Eve is also Satan, the author of all evil. And how in the world those two stories got tangled... well, I think I figured that out [...]</p> <p>Subtle: of a person or animal, an action, behavior: crafty cunning, sly, treacherous. So, it’s something that sort of sneaks along, right. It’s not something you pick up on that easily. Of a look or glance: furtive, sly surreptitious. Of a person: skillful, expert, clever. Of a work of art, mechanical device: cleverly made or designed, ingenious. All those terms so far are fairly well attributed to snakes. (<i>Biblical Series IV: 1:40:52-1:42:17.</i>)</p> <p>“Of a person, the mind, on intellectual activity, characterized by wisdom or perceptiveness, discriminating, discerning, shrewd. That’s interesting because Milton’s Satan is also the intellect. [...] It’s so often the bad guy is an evil</p>	“the serpent was more subtle than any”

	<p>scientist, right [...] And the Catholics had warned humanity about the pride of the intellect for centuries; that's partly what produced the schism between Catholicism and science [...] The idea was that the intellect has its own particular... it's a remarkable faculty, let's say it's the highest angel in God's heavenly kingdom, that's the way that Milton portrayed it. But it's also the thing that can go most terribly wrong because intellect can become arrogant about its own existence and accomplishments and it can fall in love with its own products. That's what happens when you are ideologically possessed [...] So it eradicates the necessity for anything transcendent and so that's the subtle element of the intellect that's associated symbolically with the snake in the garden of paradise." (<i>Biblical Series IV: 1:42:38-1:44:9.</i>)</p>	
--	--	--

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>1. Now the serpent was more subtle than any beast of the field which the Lord God had made. And he said unto woman, Yea, hath God said, Ye shall not eat of every tree of the garden? (<i>Biblical Series IV: 1:40:31</i>).</p>	<p>1. Käärme oli kavalin kaikista eläimistä, jotka Herra Jumala oli luonut. Se sanoi naiselle: »Onko Jumala todella sanonut: 'Te ette saa syödä mistään puutarhan puusta'?» (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 3, Syntiinlankeemus: Jae 1.</i>)</p>	<p>On, mutta tulkinnallisia eroja on mahdollista saada aikaan. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuuden taso: keskitasoinen.</p>

Ote 12

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>7. And the eyes of them both were opened, and they knew that they were naked; and they sewed fig leaves together, and</p>	<p>"So their eyes are open, which indicates that they weren't to begin with. So whatever God created to begin with was kind of</p>	<p>"the eyes of them both were opened" "Knew that they were naked" "made themselves aprons"</p>

<p>made themselves aprons (<i>Biblical Series IV: 1:56:43</i>).</p>	<p>blind. But not blind in some strange way [...] it was some sort of metaphysical blindness that's been removed by whatever has just happened and whatever has just happened made them realize they were naked. Okay, so what sort of eye opening is that? What does it mean to realize that you're naked? It means to realize that you're vulnerable. That's what people discovered. We can be hurt [...] It's the recognition of that eternal vulnerability. And what happens? The first thing they do is clothe themselves [...] The point is they're naked and they think that's not so good, we're vulnerable. So their eyes were open enough so they become self-conscious and they recognize their own vulnerability, and the first thing they do is the first step of culture, which is to protect themselves with something from the world." (<i>Biblical Series IV: 1:56:47-1:58:45.</i>)</p>	
---	--	--

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>7. And the eyes of them both were opened, and they knew that they were naked; and they sewed fig leaves together, and made themselves aprons (<i>Biblical Series IV: 1:56:43</i>).</p>	<p>7. Silloin heidän silmänsä avautuivat, ja he huomasivat olevansa alasti. He sitoivat yhteen viikunanlehtiä ja kietoivat ne vyötärölleen. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 3, Syntiinlankeemus: Jae 7.</i>)</p>	<p>On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea.</p>

Ote 13

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>8. And they heard the voice of the Lord God walking in the garden in the cool of the day: and Adam and his wife hid themselves from the presence of the Lord God amongst the trees of the garden. (<i>Biblical Series IV: 2:00:9.</i>)</p>	<p>“So, what’s the implication? Prior to being woken up, prior to recognizing nakedness and vulnerability there was no reason for man and woman to hide from God; now why are they hiding from God. Well, they’re naked. They’re vulnerable. [...] Imagine that you have the capacity to live truthfully and courageously and forthrightly, just imagine that; and then imagine why you might not do that. And then imagine, well, how about fear and shame, how would that work? Well, let’s say that the idea of living forthrightly and truthfully and courageously is analogous, given what we already know about these stories, to walking with God in the garden. Well, what stops people from doing that? What stops people from hiding? It’s their own rates of recognition of their own inadequacy. They look at themselves and they think how in the world is a creature such as I supposed to live properly in this world with everything that’s wrong with me? So, what are hiding from? Well, you go home, you sit on your bed for five minutes and ask yourself what have you hidden from in your life, man, you’ll have books of knowledge reveal themselves to you in your imagination, right? So why are you hiding? Well, it no bloody wonder you’re hiding, it’s no wonder that people hide. That’s the thing that’s so terrifying about this story. We woke up and we thought oh my god look at this place. [...] That’s what the story says, people woke up, they</p>	<p>“hid themselves from the presence of the Lord God”</p>

	become self-conscious, they recognized their own vulnerability, and that made them hide from manifesting their divine destiny. (<i>Biblical Series IV: 2:00:14-2:01:53.</i>)	
--	--	--

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
8. And they heard the voice of the Lord God walking in the garden in the cool of the day: and Adam and his wife hid themselves from the presence of the Lord God amongst the trees of the garden. (<i>Biblical Series IV: 2:00:9.</i>)	8. Kun iltapäivä viileni, he kuulisivat Jumalan kävelevän puutarhassa. Silloin mies ja nainen menivät Jumalaa piiloon puutarhan puiden sekaan. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 3, Syntiinlankeemus: Jae 8.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea.

Ote 14

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
12. And the man said, The woman whom thou gavest to be with me, she gave me of the tree, and I did eat. (<i>Biblical Series IV: 2:03:00.</i>)	“There’s a modern feminist interpretation of the story of Adam and Eve that makes the claim that Eve was portrayed as the universal bad guy of humanity for disobeying God and eating the Apple. It’s like fair enough, you know, looks like she slipped up and then she tempted her husband and that makes her even worse, although he was foolish enough to immediately eat, so it just means that she was a little more courageous than him and got there first. But its Adam who comes across as one really sad creature in this story as far as I’m concerned. Well, look what he manages in one sentence, it’s like first of all its wasn’t him, it was the woman, and second, he even blames God! (<i>Biblical Series IV: 2:03:03-2:03:42.</i>)	“whom thou gavest to be with me, she gave me”

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
12. And the man said, The woman whom thou gavest to be with me, she gave me of the tree, and I did eat. (<i>Biblical Series IV: 2:03:00.</i>)	12. Mies vastasi: »Nainen, jonka sinä annoit minulle kumppaniksi, antoi minulle sen puun hedelmän, ja minä söin.» (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 3, Syntiinlankeemus: Jae 12.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea

Ote 15

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
17. And unto Adam he said, Because thou has hearkened unto the voice of the wife, and hast eaten of the tree, of which I commanded thee, saying Thou shalt not eat of it: cursed is the ground for thy sake; in sorrow shalt thou eat of it all the days of thy life; (<i>Biblical Series IV: 2:08:19.</i>)	“It’s the invention of work. What do people do that animals don’t? Work. What does work mean? It means you sacrifice the present for the future. And why do you do that? Because you know you’re vulnerable and because you’re awake. And so, from here on in, from this point there’s no return to unconscious paradise. I don’t care how many problems you’ve solved so that today is okay. You’ve got a lot of problems coming up and no matter how much you work, you are never going to work enough to solve them. And so all you’re gonna do from here on in is be terrified of the future; and that’s the price of waking up and that’s the end of paradise and that’s the beginning of history and that’s how that story goes. (<i>Biblical Series IV: 2:08:21-2:08:59.</i>)	“cursed is the ground for thy sake” “in sorrow” “all the days of thy life”

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
<p>17. And unto Adam he said, Because thou has hearkened unto the voice of the wife, and hast eaten of the tree, of which I commanded thee, saying Thou shalt not eat of it: cursed is the ground for thy sake; in sorrow shalt thou eat of it all the days of thy life; (<i>Biblical Series IV: 2:08:19.</i>)</p>	<p>17. Ja miehelle hän sanoi: – Koska teit niin kuin vaimosi sanoi ja söit puusta, josta minä kielsin sinua syömästä, niin olkoon maa sinun takiasi kirottu. Kovalla työllä sinun on hankittava siitä elantosi niin kauan kuin elät. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 3, Syntiinlankeemus: Jae 17.</i>)</p>	<p>On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea</p>

Liite 3 – Biblical Series V: Cain and Abel: The Hostile Brothers – Otteet 16-20

Ote 16

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat.
<p>3. And in process of time it came to pass, that Cain brought of the fruit of the ground an offering unto the Lord.</p> <p>4. And Abel, he also brought of the firstlings of his flock and of the fat thereof. And the lord had respect unto Abel and to his offering. (<i>Biblical Series V: 1:11:07.</i>)</p>	<p>“Okay, so what does that mean? Well, he bought a high-quality sacrifice. You don’t know that Able’s sacrifice is low quality, because it doesn’t say Abel bought God some witted lettuce [...] But there isn’t a sentence there that talks about how high-quality Cain sacrifices. But in any case, Lord had respect unto Abel and his offering. So there’s a hint that Abel’s putting a little bit more into the whole sacrificial thing than Cain, but there’s also a hint that maybe God is just liking you a little bit better than he’s liking him, and that’s, I think, useful from a literary perspective because there is that arbitrariness about life.” (<i>Biblical Series V: 1:11:22-1:12:08.</i>)</p>	<p>“the firstlings of his flock and of the fat thereof” “had respect unto Abel and to his offering”</p>

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
3. And in process of time it came to pass, that Cain brought of the fruit of the ground an offering unto the Lord. 4. And Abel, he also brought of the firstlings of his flock and of the fat thereof. And the lord had respect unto Abel and to his offering. (<i>Biblical Series V: 1:11:07.</i>)	3. Kerran Kain toi Herralle uhrilahjaksi maan satoa, 4. ja Abel toi lampaidensa esikoiskaritsoja ja niiden rasvaa. Herra katsoi suopeasti Abeliin ja hänen uhriinsa, (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 4, Kain ja Abel: Jakeet 3-4.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea.

Ote 17

Tulkinta:

Ote <i>Raamatusta</i>	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
5. But unto Cain and to his offering he had not respect. And Cain was very wroth, and his countenance fell. (<i>Biblical Series V: 1:11:07.</i>)	“So, who knows what God’s up to, but distributing fate equally certainly isn’t one of them. [...] Wroth is a tough word. You know, when these are translated many times it’s hard to get the full flavor of the words, but wroth and his countenance fell; Well, to have your countenance fell, [...] to fall is to have it be heavy, depressed for sure, angry for sure, resentful, probably. Wroth, that’s anger. So, Cain is not a happy clam that his hard work is being rejected by God now. (<i>Biblical Series V: 1:13:14-1:14:07.</i>)	“he had not respect” “very wroth” “his countenance fell”

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
5. But unto Cain and to his offering he had not respect. And Cain was very wroth, and his countenance fell. (<i>Biblical Series V: 1:11:07.</i>)	5. mutta Kainin ja hänen uhrinsa puoleen hän ei katsonut. Silloin Kain suuttui kovin ja hänen katseensa synkistyi. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 4, Kain ja Abel: Jae 5.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: keskitasoinen

Ote 18

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
<p>7. If thou doest well, shalt thou not be accepted? And if thou doest not well, sin lieth at the door. And unto thee shall be his desire, and thou shalt rule over him. (<i>Biblical Series V: 1:26:48.</i>)</p>	<p>“Now that’s an interesting line. And I’ve looked at a variety of different translations of this seventh verse, because the translation for that, that’s a critical line and the translation really matters, and so I’ll tell you what I think the story is. [...] God says to them, if you do well, won’t you be accepted? Well, there’s a hint there, right? It’s something like, well, things aren’t going so well for you, so the first thing you might think is you’re not doing well. Well, does that mean you’re not doing good? Does that not mean you’re not acting properly? It’s the hint, because God is suggesting that if you were doing properly, you would be successful.” (<i>Biblical Series V: 1:26:50—1:27:36.</i>)</p> <p>“And if thou doest not well, then sin lies at your door. Well, I looked at lots of translations for this, and actually the next line is unto thee shall be his desire. What God actually says is something like this; you know things aren’t going so well for you, but if you were behaving properly they would, but instead this is what you’ve done. Sin came to your door and sin means to, you know, pull your arrow back and to miss the target. But he uses a metaphor and the metaphor is something like sin came to your door like this sexually aroused cat, predator thing, and you invited it in first, and then you let it have its way with you. It’s like you entered into a creative – he uses a sexual</p>	<p>“doest well” “thou not be accepted” “doest not well, sin lieth at the door” “shalt rule over him”</p>

	metaphor – exchange with it and gave birth to something as a consequence, and that what you gave birth to, that’s your life. And you knew it. You’re self-conscious after all, you knew you were doing this, and you conspired with it to produce the situation you’re in.” (<i>Biblical Series V: 1:36:27-1:37:37.</i>)	
--	--	--

Vertailu:

Suomenkielinen ote	Englanninkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
7. If thou doest well, shalt thou not be accepted? And if thou doest not well, sin lieth at the door. And unto thee shall be his desire, and thou shalt rule over him. (<i>Biblical Series V: 1:26:48.</i>)	7. Jos teet oikein, voit kohottaa katseesi, mutta jos et tee, on synti ovelta vaanimassa. Sinua se haluaa, mutta sinun on pidettävä se kurissa. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 4, Kain ja Abel: Jae 7.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea

Ote 19

Tulkinta:

Ote Raamatusta	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
13. And Cain said unto the Lord, My punishment is greater than I can bear. (<i>Biblical Series V 1:48:57.</i>)	“Now one of the things that’s interesting about this is that, you know, I think the punishment that God lays on Cain is... it’s like the inevitable consequences of Cain’s action. It’s something like that. It’s like, well, he killed his brother. There’s no going back from that, man, like good luck forgiving yourself for that. Especially of he was an ideal, especially if he was your ideal because he haven’t just killed your brother – and of course tortured your parents and the rest of your family – you’ve deprived the community of someone who is upstanding and you did it for the worst possible motivations. There’s no up from there, right? That’s as close to hell as you could manage on	“greater than I can bear”

	Earth I would say. (<i>Biblical Series V: 1:49:01-1:49:50.</i>)	
--	---	--

Vertailu

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
13. And Cain said unto the Lord, My punishment is greater than I can bear. (<i>Biblical Series V: 1:48:57.</i>)	13. Kain sanoi Herralle: »Syntini rangaistus on minulle liian raskas kantaa. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 4, Kain ja Abel: Jae 13.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea

Ote 20

Tulkinta:

Raamatun ote	Jordan Petersonin tulkinta	Hermeneuttisesti merkittävät seikat
15. And the Lord said unto him, Therefore whosoever slayeth Cain, vengeance shall be taken on him sevenfold. And the Lord set a mark upon Cain, lest any finding him should kill him. (<i>Biblical Series V: 1:50:33.</i>)	“That’s an interesting thing. I wondered about that for a long time because you might think, well, why would God take Cain under his wing so to speak given what’s already happened, and think it has something to do with the emergence of the idea that it was necessary to prevent tit-for-tat revenge slaying, it something like that.” (<i>Biblical Series V: 1:50:44-1:51:00.</i>)	“vengeance shall be taken on him sevenfold”

Vertailu:

Englanninkielinen ote	Suomenkielinen ote	Onko sama tulkinta mahdollinen?
15. And the Lord said unto him, Therefore whosoever slayeth Cain, vengeance shall be taken on him sevenfold. And the Lord set a mark upon Cain, lest any finding him should kill him. (<i>Biblical Series V: 1:50:33.</i>)	15. Mutta Herra sanoi hänelle: »Ei, vaan kostettakoon seitsenkertaisesti sille, joka tappaa Kainin.» Ja Herra pani Kainiin merkin, ettei kukaan, joka hänet kohtaa, tappaisi häntä. (<i>Kirkkoraamattu 1992: Ensimmäinen Mooseksen kirja 4, Kain ja Abel: Jae 15.</i>)	On. Hermeneuttisen tulkinnan vastaavuus: korkea

English Summary

University of Helsinki

Faculty of Arts

Master's programme in translation and interpreting

Nicolas Harju: In the beginning there was the interpretation. Or was it the word? – The translation comparison of the Biblical stories and their related psychological interpretation

Master's Thesis: 44 pages/22 attachment pages/6 English summary pages

May 2021

1. Introduction

My object is to research whether the same interpretation of a text can be made between two different languages and what are the factors that either enable or impair this interpretation. I aim to do this by comparing translations of the Biblical stories and then by finding out if it is possible to formulate the interpretations based on these stories regardless of the language. In other words, I will explore whether the same interpretation made from an English language Bible translation can also be made from a Finnish language Bible translation.

The thing that makes my thesis quite different is the fact that the interpretation concerning the Biblical stories has already been made beforehand; the interpretation in question is the psychological significance of the Biblical stories, and it is formulated by perhaps the most famous contemporary psychologist Jordan Peterson. Hence, my dissertation can be summarized the following way: my object is to research whether the interpretation made by Jordan Peterson, which is based on the English language Bible, can also be achieved through the Finnish language Bible and by what means.

The background for this thesis is my own interest towards both the translation of interpretation and the ideas of Jordan Peterson. I have been especially interested in the thoughts that Jordan Peterson has on the Bible, as even though his approach to analyze the Biblical stores is mainly scientific – based on psychology and evolutionary sciences – his general attitude towards the Bible, Christianity and religions overall is very respectful as a whole. In other words, Peterson's main goal is to scientifically appreciate the psychological significance of the Biblical stories and explain their deeper meanings in terms of human development within the cultural and societal context. In my opinion this is a very refreshing outlook withing the secular and atheistic world of today. Still, I have always wondered if these interpretations are language-specific (English in Peterson's case) or is it possible to make these same interpretations in other languages also

(Finnish in this thesis' case). In principle, my thesis will combine – at least on the surface – theology, translation studies, and psychology.

Hence, the research questions of my thesis are the following:

- Is Jordan Peterson's psychological interpretation of the English language Biblical story possible to be made from the Finnish language version also?
- If the answer is yes, what are those linguistic factors that enable the same interpretation?
- If the answer is no, what are those linguistic factors that prevent the same interpretation?

2. Theoretical framework

Because my thesis is heavily based on interpretation and the scientific research of interpretation, I found it prudent to first find a scientific theory that concentrated specifically on the interpretation of texts, words, and text collections. Fortunately, I did not have to search for long, as the theory suitable for my thesis was found among the scientific sphere of theology. The theory in question is hermeneutics, which I will introduce next.

2.1. Hermeneutics

In his work, *Mihin uskomme perustuu*, Stefan Gustavsson (2007: 212) defines hermeneutics as being the study of text interpretation. Theodore George (2010) also shares this line of thinking in his web article, *Hermeneutics*, according which hermeneutics is at its core a theory on interpretation that has a role in various scientific disciplines that require an interpretative approach. George (2010) continues by stating the traditional scientific fields that make use of hermeneutics are theology, medical sciences, and certain humanistic disciplines.

Still, Gustavsson (2007: 212) says that as a concept, interpretation is not unambiguous, as two extreme ends are included within the hermeneutical interpretation. The first of these is authentic objectivity, and the second is known as authentic subjectivity. Hence, in the presence of these two extremes, it is natural that the best hermeneutical approach is found within a compromise between objectivity and subjectivity. The thing in question is a so-called hermeneutical spiral, which begins with preconceived knowledge the readers has of the text, is reorganized during the

examination of the text as a whole, and ends with a deeper knowledge concerning the true content of the text. (Gustavsson 2007: 212–214).

Thus, the hermeneutical spiral forms the first part of my theoretical framework. By applying it I can follow Jordan Peterson's line of thinking concerning the psychological interpretations he has made of the Biblical stories, recognize the hermeneutical circumstances influencing these interpretations, and perceive the preconceived understanding behind Peterson's interpretations. Now I still had to combine hermeneutic interpretation with translation. The theory I found suitable for this was Eugene Nida's principles of correspondence, which will be covered next.

2.2. Principles of Correspondence

Nida (1964: 154) states that the differences between translations are born because of three factors. In order these are: (1) the nature of the message, (2) the intention of the writer and translator, and (3) the characteristics of the reader. The first of these, the nature of the message, generally refers to the friction that exists between the content and the form of the message, as in some translations the original form is of higher importance, while in other situations the content of the original message is target of the translation. On the other hand, the original intention of the writer and translator refers to those baselines that often determine the form and the content of the text. The characteristics of the reader then refer to the fact that the translator must always also ponder the ways in which the potential readers differentiate in their text interpretation abilities. (Nida 1964: 154.)

How then one should approach these different types of translations? Nida (1964: 156) says that as the identical equivalents are impossible, the translator must strive to find the closest possible equivalent. Yet, the closest possible equivalent varies almost always between the types of translations, and hence Nida ended up stating that correspondence exists in two forms that are different in nature. These two forms are known as the formal and dynamic equivalence. (Nida 1964: 156.)

Now that I have collected the theories on both the interpretation and translation – hermeneutics and the principles of correspondence – it is time to combine these two theoretical frameworks. As a similar model does not exist within theology and translation studies, I had to develop an interdisciplinary approach, which I have chosen to name as the hermeneutical interpretation correspondence. Next, I will cover this idea in more detail.

2.3. Hermeneutical Interpretation Correspondence

Two theoretical assumptions act as my starting points. First, the interpretation of a given text follows the hermeneutical spiral – hence the interpretation and the deepening of understanding takes place in stages. Second, the correspondence of the translation is based either on formal equivalence or dynamic equivalence. I combined these two assumptions under the hermeneutical interpretation correspondence the following way:

- Hermeneutical interpretation of the text:
The factors that have modified the preconceived understanding towards the deeper understanding.
- Translation of the hermeneutical interpretation:
Does the translation lead the reader through the same hermeneutical spiral as the original text does?

If the reader can easily make a similar interpretation through the translation, a high hermeneutical interpretation correspondence exists between two different language texts. If the similar interpretation is possible, but some interpretation differences are also possible, there exist a medium hermeneutical interpretation correspondence. In a case where the similar interpretation between two texts is impossible, the hermeneutical interpretation correspondence is low.

3. Method

My method comprises of two parts. The first part consists of me analyzing the various text extracts Jordan Peterson has taken from the Bible and his interpretations of those extracts. Additionally, I aim to report those hermeneutically important factors relevant for Peterson’s interpretation.

The first part will be presented according to the following table:

Biblical extract	Jordan Peterson’s interpretation	Hermeneutically important factors
1. In the beginning, God created the heavens and the earth. 2. The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters.” (<i>Biblical Series II: 18:49.</i>)	“The without form and void and the deep idea is associated with this notion of endless deep potential”. (<i>Biblical Series II 19:47-19:54.</i>)	“without form” “void” “deep”

The second part of my method consists of me comparing the English language extract with the Finnish language one and examining whether the reader can make the same interpretation as Jordan Peterson from the Finnish version also. In a sense, this part acts as the cornerstone of my thesis, being a qualitative translation comparison, from which I can gain answers to the research questions presented in the beginning. The translation comparison will be presented according to the following table:

English extract	Finnish extract	Is the same interpretation possible?
<p>1. In the beginning, God created the heavens and the earth.</p> <p>2. The Earth was without form and void, and darkness was over the face of the deep. And the Spirit of God was hovering over the face of the waters.</p> <p>(Biblical Series II: 18:49.)</p>	<p>1. Alussa Jumala loi taivaan ja maan.</p> <p>2. Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan henki liikkui vetten yllä.</p> <p><i>(Kirkkoraamattu 1992. Ensimmäinen Mooseksen kirja 1. Luominen. Jakeet 1-2.)</i></p>	<p>Yes.</p> <p>The level of hermeneutical interpretation correspondence: high</p>

4. Conclusion

According to the analysis, it is very easy to state that the material I had chosen did not include any hermeneutical factors that would have caused majors contradictions between the Finnish text and the interpretation Jordan Peterson had made based on the English text. The few expectations to this were the extracts where the hermeneutical interpretation correspondence was of medium level, though, in these cases Jordan Peterson's interpretation could easily be achieved also.

It is of my opinion that the results of my analysis clearly answer to the research questions I posed at the beginning. To summarize, the same psychological interpretation than the one Jordan Peterson has made of the English language Biblical extract can be made from the corresponding Finnish language version of the extract. First and foremost, the successful interpretation was enabled by the similar connotations and nuance meanings that exist between the hermeneutically important factors of both the English and Finnish texts. In the same vein, the most significant obstacle in forming the similar interpretation were conversely the differences with the connotations and nuance meanings that exist between both the English and Finnish texts.

Hence, maybe it really is so that some interpretations are better than others, and Jordan Peterson's psychological interpretations are fundamentally so valid and strong that not even the language boundaries can overturn them. Naturally, this might also be due to the cultural understanding related to the Bible that especially the Western countries share.